

Wyniki porejestrowych doświadczeń odmianowych

**Bobowate
grubonasienne
2025**

bobik
groch siewny
łubin biały
łubin wąskolistny
łubin żółty

Numer
230

Wyniki porejestrowych doświadczeń odmianowych

Bobowate grubonasienne 2025
Bobik, groch siewny, łubin biały,
łubin wąskolistny, łubin żółty

COBORU

**Centralny Ośrodek Badania
Odmian Roślin Uprawnych**

**Słupia Wielka 34
PL 63-022 Słupia Wielka**

tel.: (+48) 61 285 23 41
faks.: (+48) 61 285 35 58
email sekretariat@coboru.gov.pl

Dyrektor

prof. dr hab. Henryk Bujak

Program Porejestrowego doświadczalnictwa odmianowego (PDO)

Koordynatorzy
prof. dr hab. Henryk Bujak
mgr inż. Marcin Behnke

Zakład Badania i Oceny Wartości Gospodarczej Odmian

Kierownik
dr inż. Tomasz Lenartowicz

Opracowanie

dr inż. Justyna Niedziela
mgr Marcin Binkowski
mgr inż. Agnieszka Osiecka

Redakcja merytoryczna

dr inż. Tomasz Lenartowicz

**Rozpowszechnienie danych zawartych publikacji z podaniem
COBORU jako źródło informacji**

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	5
2. BOBIK	6
BOBIK. Dane meteorologiczne. Miesięczna suma opadów i procent normy wieloletniej. Rok 2025	8
BOBIK. Dane meteorologiczne. Średnia temperatura powietrza na wysokości 2 m. Rok 2025	9
BOBIK. Dane meteorologiczne. Średnia temperatura powietrza na wysokości 2 m – odchylenie od średniej wieloletniej. Rok 2025	10
BOBIK. Odmiany i doświadczenia. Lata zbioru 2025, 2024	11
BOBIK. Warunki polowe i agrotechniczne doświadczeń oraz daty siewu, zbioru i ważniejszych faz rozwojowych. Lata zbioru 2025, 2024	12
BOBIK. Plon oraz cechy jakościowe nasion odmian (odchylenia od wzorca). Lata zbioru: 2025, 2024, 2024-2025	13
BOBIK. Plon nasion odmian w rejonach (odchylenia od wzorca w dt z ha). Lata zbioru 2025, 2024-2025	14
BOBIK. Ocena porażenia przez ważniejsze choroby, reakcji na niekorzystne zjawiska oraz uszkodzenia przez szkodniki (odchylenia od wzorca). Lata zbioru 2025, 2024	15
BOBIK. Ważniejsze cechy rolniczo-użytkowe odmian (odchylenia od wzorca). Lata zbioru 2025, 2024	16
3. GROCH SIEWNY	18
GROCH SIEWNY. Dane meteorologiczne. Miesięczna suma opadów i procent normy wieloletniej. Rok 2025	20
GROCH SIEWNY. Dane meteorologiczne. Średnia temperatura powietrza na wysokości 2 m. Rok 2025	21
GROCH SIEWNY. Dane meteorologiczne. Średnia temperatura powietrza na wysokości 2 m – odchylenie od średniej wieloletniej. Rok 2025	22
GROCH SIEWNY. Odmiany i doświadczenia. Lata zbioru 2025, 2024	23
GROCH SIEWNY. Warunki polowe i agrotechniczne doświadczeń oraz daty siewu, zbioru i ważniejszych faz rozwojowych. Lata zbioru 2025, 2024	24
GROCH SIEWNY. Plon oraz cechy jakościowe nasion (odchylenia od wzorca). Lata zbioru: 2025, 2024, 2024-2025	25
GROCH SIEWNY. Plon nasion odmian w rejonach (odchylenia od wzorca w dt z ha). Lata zbioru 2025, 2024-2025	26
GROCH SIEWNY. Oceny porażenia roślin przez ważniejsze choroby (odchylenia od wzorca, skala 9°). Lata zbioru 2025, 2024	27
GROCH SIEWNY. Ważniejsze cechy rolniczo-użytkowe odmian (odchylenia od wzorca). Lata zbioru 2025, 2024	28
4. ŁUBIN BIAŁY	31
ŁUBIN BIAŁY. Dane meteorologiczne. Miesięczna suma opadów i procent normy wieloletniej. Rok 2025	32
ŁUBIN BIAŁY. Dane meteorologiczne. Temperatura powietrza. Rok zbioru 2025	33
ŁUBIN BIAŁY. Odmiany i doświadczenia. Lata zbioru 2025, 2024	33
ŁUBIN BIAŁY. Warunki polowe i agrotechniczne doświadczeń oraz daty siewu, zbioru i ważniejszych faz rozwojowych. Rok zbioru 2025	34
ŁUBIN BIAŁY. Plon oraz cechy jakościowe nasion odmian (odchylenia od wzorca). Lata zbioru: 2025, 2024, 2024-2025	35
ŁUBIN BIAŁY. Ważniejsze cechy rolniczo-użytkowe odmian (odchylenia od wzorca). Lata zbioru 2025, 2024	35
ŁUBIN BIAŁY. Porażenie roślin przez ważniejsze choroby oraz reakcja odmian na niekorzystne zjawiska (odchylenia od wzorca). Lata zbioru 2025, 2024	36
5. ŁUBIN WĄSKOLISTNY	37
ŁUBIN WĄSKOLISTNY. Dane meteorologiczne – miesięczne sumy opadów. Rok 2025	39
ŁUBIN WĄSKOLISTNY. Dane meteorologiczne – średnie miesięczne temperatury powietrza. Rok 2025	40
ŁUBIN WĄSKOLISTNY. Odmiany i doświadczenia. Lata zbioru 2025, 2024	42
ŁUBIN WĄSKOLISTNY. Warunki polowe i agrotechniczne doświadczeń oraz daty siewu, zbioru i ważniejszych faz rozwojowych. Lata zbioru 2025, 2024	43
ŁUBIN WĄSKOLISTNY. Plon oraz cechy jakościowe nasion odmian (odchylenia od wzorca). Lata zbioru: 2025, 2024, 2024-2025	44
ŁUBIN WĄSKOLISTNY. Plon nasion odmian w rejonach (odchylenia od wzorca w dt z ha). Lata zbioru 2025, 2024-2025	45
ŁUBIN WĄSKOLISTNY. Porażenie roślin przez ważniejsze choroby (odchylenia od wzorca). Lata zbioru 2025, 2024	46

ŁUBIN WĄSKOLISTNY. Ważniejsze cechy rolniczo-użytkowe odmian (odchylenia od wzorca). Lata zbioru 2025, 2024	47
6. ŁUBIN ŻÓŁTY.....	49
ŁUBIN ŻÓŁTY. Dane meteorologiczne – miesięczne sumy opadów. Rok 2025	51
ŁUBIN ŻÓŁTY. Dane meteorologiczne – średnia temperatura powietrza na wysokości 2 m. Rok 2025	52
ŁUBIN ŻÓŁTY. Dane meteorologiczne – średnia temperatura powietrza na wysokości 2 m (odchylenie od średniej wieloletniej). Rok 2025.....	53
ŁUBIN ŻÓŁTY. Odmiany i doświadczenia. Lata zbioru 2025, 2024	54
ŁUBIN ŻÓŁTY. Warunki polowe i agrotechniczne doświadczeń oraz daty siewu, zbioru i ważniejszych faz rozwojowych. Lata zbioru 2025, 2024.....	55
ŁUBIN ŻÓŁTY. Plon oraz cechy jakościowe nasion odmian (odchylenia od wzorca). Lata zbioru: 2025, 2024, 2024-2025.....	56
ŁUBIN ŻÓŁTY. Plon nasion odmian w rejonach (odchylenia od wzorca w dt z ha). Lata zbioru 2025, 2024-2025	56
ŁUBIN ŻÓŁTY. Ważniejsze cechy rolniczo-użytkowe odmian (odchylenia od wzorca). Lata zbioru 2025, 2024 ...	57
ŁUBIN ŻÓŁTY. Porażenie roślin przez ważniejsze choroby oraz reakcja odmian na niekorzystne zjawiska (odchylenia od wzorca). Lata zbioru 2025, 2024	58
7. WYNIKI DOŚWIADCZEŃ ROZPOZNAWCZYCH	59
7.1.GROCH SIEWNY (JARY)	59
GROCH SIEWNY (jary). Doświadczenia rozpoznawcze. Odmiany z Krajowego rejestru i Wspólnotowego katalogu odmian roślin rolniczych (CCA). Lata zbioru 2025, 2024	59
GROCH SIEWNY (jary). Doświadczenia rozpoznawcze. Plon nasion i białka ogólnego oraz zawartość białka ogólnego w nasionach odmian. Lata zbioru: 2025, 2024, 2024-2025	60
GROCH SIEWNY (jary). Doświadczenia rozpoznawcze. Oceny porażenia przez ważniejsze choroby oraz uszkodzenia przez szkodniki (odchylenia od wzorca). Lata zbioru 2025, 2024.....	61
GROCH SIEWNY (jary). Doświadczenia rozpoznawcze. Cechy rolniczo-użytkowe odmian (odchylenia od wzorca). Lata zbioru 2025, 2024	62
7.2.GROCH SIEWNY (OZIMY)	64
GROCH SIEWNY (ozimy). Doświadczenia rozpoznawcze. Odmiany z Krajowego rejestru i Wspólnotowego katalogu odmian roślin rolniczych (CCA). Lata zbioru 2025, 2024	64
GROCH SIEWNY (ozimy). Doświadczenia rozpoznawcze. Plon nasion i białka ogólnego oraz zawartość białka ogólnego w nasionach odmian. Lata zbioru: 2025, 2024, 2024-2025	64
GROCH SIEWNY (ozimy). Doświadczenia rozpoznawcze. Ocena porażenia odmian przez ważniejsze choroby i szkodniki (odchylenia od wzorca). Lata zbioru 2025, 2024	65
7.3.ŁUBIN WĄSKOLISTNY	67
ŁUBIN WĄSKOLISTNY. Odmiany z Krajowego rejestru i Wspólnotowego katalogu odmian roślin rolniczych (CCA). Rok zbioru 2025.....	67
ŁUBIN WĄSKOLISTNY. Doświadczenia rozpoznawcze. Plon nasion i białka ogólnego oraz cechy jakościowe nasion. Lata zbioru: 2025, 2024, 2024-2025	68
ŁUBIN WĄSKOLISTNY. Doświadczenia rozpoznawcze. Cechy rolniczo-użytkowe odmian (odchylenia od wzorca). Lata zbioru: 2025, 2024	69
ŁUBIN WĄSKOLISTNY. Doświadczenia rozpoznawcze. Porażenie roślin przez choroby (odchylenia od wzorca). Lata zbioru: 2025, 2024	71

1. Wstęp

Prezentowana publikacja zawiera wyniki porejestrowych doświadczeń odmianowych (PDO) z roślinami bobowatymi grubonasiennymi (bobik, groch siewny, łubin biały, łubin wąskolistny, łubin żółty) z lat 2025 i 2024. Publikacja, obok Listy opisowej odmian (LOO), stanowi główne źródło informacji o wartości gospodarczej zarejestrowanych odmian oraz niektórych z katalogu wspólnotowego CCA, badanych w danych latach w ramach systemu PDO. W opracowaniu zamieszczono także wyniki doświadczeń rozpoznawczych, w których testowano zgłoszone do nich odmiany grochu siewnego i łubinu wąskolistnego pochodzące z CCA.

Doświadczenia zlokalizowano w różnych rejonach Polski, w zróżnicowanych warunkach siedliskowych.

W ramach realizowanej Inicjatywy białkowej COBORU prowadzone są liczne doświadczenia odmianowe z poszczególnymi gatunkami bobowatych grubonasiennych i soją. Prowadzone są także doświadczenia odmianowe w punktach poza siecią doświadczalną COBORU, finansowane ze środków pozabudżetowych (bobik – 5, groch siewny – 4, łubin wąskolistny – 3, łubin żółty – 2 i łubin biały – 1).

Doświadczenia polowe, których wyniki zamieszczono w niniejszym opracowaniu prowadzono według ramowej metodyki¹. Wszystkie doświadczenia z łubinami białym, wąskolistnym i żółtym realizowano w układzie losowanych bloków kompletnych. Doświadczenia z grochem siewnym założono w układzie 1-rozkładalnym. Natomiast doświadczenia z bobikiem realizowano w układzie z grupowaniem odmian.

Powierzchnia pojedynczego poletka do zbioru wynosiła 16,50 m². Ilość wysiewu poszczególnych odmian obliczono w oparciu o zalecaną dla odmiany obsadę nasion, masę 1000 nasion i ich zdolność kiełkowania. Plon nasion i masę 1000 nasion podano przy wilgotności 14%.

Wyniki dla plonu nasion bobiku, grochu siewnego, łubinu wąskolistnego i łubinu żółtego, poza ujęciem syntetycznym w postaci średniej krajowej, przedstawiono także w rozbiciu na rejony uprawy przyjęte w ocenie odmian większości roślin rolniczych (I-VI).

Dla odmian badanych gatunków, wykonano analizy cech jakościowych nasion. Zawartość białka określono dla odmian wszystkich pięciu gatunków. Substancje swoiste badano w nasionach bobiku (taniny) i łubinów (alkaloidy).

Szczegółowe informacje dotyczące warunków meteorologicznych w stacjach i zakładach doświadczalnych są corocznie publikowane w opracowaniu COBORU – „Przegląd warunków meteorologicznych”. Natomiast w niniejszym opracowaniu wskazano na niektóre zjawiska pogodowe, mające wpływ na wzrost i rozwój roślin w sezonie wegetacyjnym 2025 roku.

Lokalizację doświadczeń w obrębie poszczególnych gatunków ilustrują rysunki.

Objaśnienia:

skala 9-stopniowa: 9 – oznacza stan rolniczo najlepszy (najkorzystniejszy), 1 – oznacza stan rolniczo najgorszy (najmniej korzystny).

---

¹ Bobowate grubonasienne i soja na nasiona. Metodyka badania wartości gospodarczej odmian (WGO). WGO-R/P/15/2020, Słupia Wielka, lipiec 2020.

2. BOBIK

---

autor:

Marcin Binkowski

W roku 2025 założono 30 doświadczeń odmianowych z bobikiem. Większość doświadczeń prowadzono w stacjach i zakładach doświadczalnych oceny odmian; jedynie trzy w innych punktach doświadczalnych (Boguchwała, Końskowola, Modzurów; rys. 1). Badano dwanaście odmian wpisanych do Krajowego rejestru (cztery krajowe i osiem zagranicznych) oraz dwie odmiany ze wspólnotowego katalogu CCA, niewpisane do KR.

Zdecydowaną większość doświadczeń założono w ostatniej dekadzie marca i w pierwszych dniach kwietnia, średnio o cztery dni wcześniej niż w roku 2024. Najwcześniej nasiona wysiano w Boguchwale (14.03) i Przeclawiu (19.03), a najpóźniej w Bezku (8.04). Nasiona bobiku przeważnie wysiewano w umiarkowanie uwilgotnioną glebę, natomiast gorsze warunki były w części północnej i zachodniej kraju, gdzie gleba była przesuszona. Podczas wschodów w większości miejscowości występowały niekorzystne warunki wilgotnościowo-termiczne, w tym przymrozki. Wschody roślin bobiku były długie, trwały średnio 23 dni. Najszybsze wschody zaobserwowano w Bezku (po 2 tygodniach), a zdecydowanie dłuższe były w Karzniczce, Radostowie, Rychlikach i Wróćkowie (po 4 tygodniach). Wschody oceniono jako dobre i wyrównane, gorsze były jedynie w Boguchwale, Rychlikach, Głębokim i Kochcicach.

Po wschodach w większości miejscowości nadal było dość sucho oraz występowały przymrozki, ale nie wpłynęły one negatywnie na stan roślin. W maju warunki wilgotnościowe uległy poprawie, ale było chłodno, w wyniku czego rozwój bobiku był ograniczony. Dopiero w okresie kwitnienia ociepliło się i rośliny zaczęły intensywnie rosnąć.

Stan ogólny roślin w fazie kwitnienia przeważnie był bardzo dobry lub dobry, a gorszy jedynie w Radostowie i Węgrzcach. Początek kwitnienia roślin w większości doświadczeń obserwowano średnio tydzień później niż w poprzednim roku, przeważnie pod koniec maja i na początku czerwca. Rośliny bobiku kwitły średnio ponad 3 tygodnie, przy czym rozpiętość długości kwitnienia między poszczególnymi doświadczeniami była duża. Najkrócej rośliny kwitły w Krzyżewie (15 dni) i Sulejowie (16 dni), a dłużej w Głębokim (27 dni) oraz w Głubczycach, Karzniczce i Śremie (26 dni). W Boguchwale z powodu wysokiej temperatury, rośliny bobiku utraciły wytworzone kwiaty, a dodatkowo wystąpiło silne wtórne zachwaszczenie, w wyniku czego postanowiono wcześniej zakończyć doświadczenie. Natomiast w Jeleniej Górze i Węgrzcach wystąpiła burza z gradem, która spowodowała uszkodzenie wierzchołków roślin i opadnięcie części kwiatów. Koniec kwitnienia w większości doświadczeń nastąpił w drugiej połowie czerwca.

Wzrost roślin w okresie wegetacji z powodu korzystnych warunków wilgotnościowych był intensywny. Rośliny osiągnęły wysokość średnio 113 cm i były wyższe aż o 20 cm w porównaniu do roku poprzedniego. Najniższe rośliny były w Kawęczynie i Pawłowicach (odpowiednio średnio 79 i 83 cm), a zdecydowanie najwyższe w Głubczycach (średnio 154 cm). W roku 2025 dość często, szczególnie na południu kraju, występowało niekorzystne zjawisko łamliwości łodyg roślin bobiku. W największym nasileniu wystąpiło w Modzurowie (ocena 4,6 w skali 1-9) i było spowodowane gwałtownymi opadami oraz porywistym wiatrem.

W okresie zawiązywania i wzrostu strąków warunki wilgotnościowo-termiczne w większości miejscowości były bardzo dobre, a rośliny wytworzyły liczne i dobrze wypełnione strąki. Gorsze warunki były na południu i w centrum Polski, gdzie było dość sucho. Natomiast w lipcu odnotowano intensywne opady, najwięcej w Słupi i Rychlikach (suma opadów miesiąca wyniosła odpowiednio 253 i 247 mm), a okres dojrzewania roślin się wydłużył. Dojrzewanie bobiku nastąpiło średnio dziesięć dni później niż w roku poprzednim, jednak w poszczególnych miejscowościach było dość zróżnicowane. W większości doświadczeń, początek dojrzewania odnotowano w pierwszej i drugiej dekadzie lipca. Rośliny, z powodu opadów, dojrzały średnio prawie dwa tygodnie.

Prawie we wszystkich doświadczeniach, na roślinach występowały objawy chorób spowodowane przez patogeny pochodzenia grzybowego, natomiast nasilenie poszczególnych chorób było zróżnicowane. W mniejszym stopniu niż w roku 2024 bobik był porażony zgorzelową i czekoladową plamistością. Najbardziej rośliny porażone były zgorzelową plamistością w Krościnie Małej, Kochcicach i Jeleniej Górze (średnio odpowiednio 4,2°, 5,6° i 5,9° w skali 1-9), a czekoladową plamistością w Chrzastowie, Kochcicach i Ruskiej Wsi (średnio 6,1°). Natomiast w Jeleniej Górze i Pawłowicach obserwowano porażenie

rdzą (średnio 6,0° i 6,2°). Ogólnie obserwowano mniejsze uszkodzenia nasion przez strąkowca niż w roku poprzednim, przy czym silna presja tego szkodnika była we Wróćkowie, Przeclawiu, Kawęczynie i Skołoszowie. Często obserwowano też naloty mszyc i uszkodzenia przez oprzędzika roślin bobiku.

Średnia masa 1000 nasion była wyraźnie większa niż w roku 2024 i wyniosła 486 g. Największe nasiona zebrano w Słupi i Białogardzie, a ich masa wyniosła odpowiednio średnio 619 i 613 g. Natomiast mniejsze nasiona wytworzyły rośliny bobiku w Przeclawiu i Ruskiej Wsi – średnio 340 i 354 g.

Wyleganie roślin przed zbiorem było obserwowane w mniejszym nasileniu niż w roku 2024, a największe było w Głębokim (ocena 6,8° w skali 1-9). Również pękanie strąków było mniejsze niż w roku poprzednim, jedynie w Sulejowie wyraźniejsze (ocena 7,8° w skali 1-9).

Termin zbioru nasion, z powodu opadów występujących w lipcu i sierpniu był bardzo zróżnicowany, przy czym większość doświadczeń zebrano w pierwszej i drugiej dekadzie sierpnia. Najwcześniej nasiona zebrano w Przeclawiu (31.07), a zdecydowanie najpóźniej w Rychlikach (17.09). W Jeleniej Górze i Chrzastowie przed zbiorem widoczny był duży udział roślin zielonych. Ponadto, w Marianowie z powodu opadów rośliny wtórnie zakwitły.

Średni plon nasion uzyskany ze wszystkich zebranych doświadczeń w roku 2025 wyniósł 38,2 dt z ha i był większy o 22% w porównaniu do roku 2024. Największy plon uzyskano w Słupi i Karzniczce (odpowiednio średnio 63,8 i 58,4 dt z ha), a najmniejszy w Kawęczynie (zaledwie 10,7 dt z ha). Plon nasion zebrany w Kawęczynie ze względu na dużą nieścistość nie został uwzględniony w opracowaniu.

I-VI - rejony przyjęte w ocenie odmian roślin rolniczych

X - doświadczenie zdyskwalifikowane przed zbiorem nasion

/ - doświadczenie zdyskwalifikowane po zbiorze nasion

Rys. 1. Rozmieszczenie doświadczeń PDO z odmianami bobiku w roku 2025

Tabela 1a

BOBIK. Dane meteorologiczne. Miesięczna suma opadów i procent normy wieloletniej. Rok 2025

Lp.	SDOO/ZDOO	Rejon	Miesiąc						Suma III-VIII	Procent śr. wieloletniej
			III	IV	V	VI	VII	VIII		
			1	2	3	4	5	6		
			suma opadów (mm)							
1	Białogard	I	7	6	52	66	98	81	311	80
2	Karzniczka	I	9	8	72	120	225	92	525	141
3	Radostowo	I	9	28	53	81	152	58	382	114
4	Rarwino	I	2	5	38	48	152	56	300	88
5	Krzyżewo	II	21	11	61	51	118	48	310	92
6	Marianowo	II	25	9	78	46	140	46	345	103
7	Ruska Wieś	II	34	9	63	85	156	32	378	103
8	Rychliki	II	21	9	65	69	247	74	484	136
9	Wróćkowo	II	33	19	80	49	218	84	482	141
10	Chrzastowo	III	1	23	57	97	94	45	317	101
11	Głębokie	III	23	3	55	69	83	59	292	98
12	Słupia Wielka	III	23	44	54	84	87	93	384	128
13	Śrem	III	21	26	45	51	85	102	330	106
14	Bezek	IV	33	32	51	81	103	14	315	86
15	Czesławice	IV	31	48	50	82	45	13	269	70
16	Kawęczyn/ Radzików	IV	19	21	59	43	81	8	231	–
17	Sulejów	IV	30	11	62	49	130	13	282	77
18	Głubczyce	V	32	10	67	59	117	35	320	78
19	Jelenia Góra	V	32	40	101	81	124	77	454	102
20	Kochcice	V	36	23	41	43	134	19	295	75
21	Krościna Mała	V	14	28	58	54	72	72	299	87
22	Pawłowice	V	25	14	47	53	77	12	227	62
23	Tarnów	V	22	34	79	33	81	50	298	76
24	Przeclaw	VI	24	34	90	36	129	19	331	78
25	Skołoszów	VI	36	45	94	67	154	57	451	116
26	Słupia	VI	33	28	58	70	253	21	463	112
27	Węgrzce	VI	39	17	34	60	134	31	316	72

Kol. 1: w zestawieniu brak danych meteorologicznych z Boguchwałą, Końskowoli i Modzurowa

Kol. 10: wielolecie 1996-2024; "–" – brak danych

Tabela 1b

**BOBIK. Dane meteorologiczne. Średnia temperatura powietrza na wysokości 2 m.
Rok 2025**

Lp.	SDOO/ZDOO	Rejon	Miesiąc					
			III	IV	V	VI	VII	VIII
			1	2	3	4	5	6
średnia temperatura powietrza na wysokości 2 m (°C)								
1	Białogard	I	5,7	10,1	11,4	17,0	18,9	17,5
2	Karzniczka	I	5,4	9,2	9,9	15,7	18,0	17,0
3	Radostowo	I	5,4	9,1	10,5	16,5	18,5	17,6
4	Rarwino	I	5,7	10,2	11,6	17,2	18,9	18,1
5	Krzyżewo	II	5,7	10,0	10,8	17,4	19,4	17,8
6	Marianowo	II	6,2	10,7	11,3	17,7	19,9	18,3
7	Ruska Wieś	II	5,9	10,1	10,6	16,9	19,2	17,7
8	Rychliki	II	5,7	9,7	10,3	16,6	18,8	17,7
9	Wróćkowo	II	5,1	9,5	10,0	16,3	18,2	17,2
10	Chrzastowo	III	6,0	10,7	11,5	17,0	19,0	18,2
11	Głębokie	III	6,1	11,2	12,2	18,2	19,6	18,7
12	Słupia Wielka	III	6,7	11,9	12,9	19,6	20,6	20,1
13	Śrem	III	7,0	12,2	13,1	19,5	20,2	19,6
14	Bezek	IV	6,8	10,9	11,3	18,1	19,8	19,2
15	Czesławice	IV	6,5	10,9	11,2	18,0	19,5	19,2
16	Sulejów	IV	6,1	11,2	11,6	18,4	19,5	18,9
17	Kawęczyn/Radzików	IV	6,8	11,9	12,3	18,8	20,2	19,4
18	Głubczyce	V	6,2	10,6	11,1	17,9	18,7	18,5
19	Jelenia Góra	V	5,6	10,5	10,8	17,7	17,1	16,9
20	Kochcice	V	6,5	11,3	11,4	18,7	19,5	18,9
21	Krościna Mała	V	6,6	11,8	12,3	19,0	19,7	18,9
22	Pawłowice	V	6,5	11,4	11,7	19,0	19,7	19,2
23	Tarnów	V	6,8	11,4	11,8	18,9	19,6	19,0
24	Przeclaw	VI	6,6	11,2	11,9	19,3	19,5	18,8
25	Skołoszów	VI	7,2	11,2	12,1	19,3	20,0	19,0
26	Słupia	VI	6,4	11,0	11,5	18,5	19,4	18,9
27	Węgrzce	VI	7,2	12,2	12,2	20,3	19,8	19,5

Kol. 1: w zestawieniu brak danych meteorologicznych z Boguchwałą, Końskowoli i Modzurowa

Tabela 1c

BOBIK. Dane meteorologiczne. Średnia temperatura powietrza na wysokości 2 m – odchylenie od średniej wieloletniej. Rok 2025

Lp.	SDOO/ZDOO	Rejon	Miesiąc					
			III	IV	V	VI	VII	VIII
			1	2	3	4	5	6
średnia temperatura powietrza na wysokości 2 m (odchylenie od średniej wieloletniej w °C)								
1	Białogard	I	2,7	2,3	-1,1	0,9	1,0	-0,1
2	Karzniczka	I	2,8	1,8	-2,3	0,1	0,3	-0,8
3	Radostowo	I	2,8	1,3	-2,2	0,2	0,1	-0,7
4	Rarwino	I	2,3	2,3	-1,0	1,0	0,8	0,0
5	Krzyżewo	II	3,8	2,0	-2,7	0,2	0,3	-0,6
6	Marianowo	II	4,3	2,5	-2,1	0,7	0,9	-0,1
7	Ruska Wieś	II	4,5	2,4	-2,4	0,3	0,5	-0,4
8	Rychliki	II	3,1	1,6	-2,5	0,1	0,1	-0,9
9	Wróćkowo	II	3,2	2,0	-2,7	0,1	-0,2	-0,8
10	Chrzastowo	III	2,9	2,2	-1,9	0,0	0,1	-0,6
11	Głębokie	III	2,9	2,4	-1,7	0,9	0,3	-0,3
12	Słupia Wielka	III	3,0	2,8	-1,3	1,7	0,9	0,9
13	Śrem	III	2,7	2,6	-1,6	1,0	-0,2	-0,2
14	Bezek	IV	4,2	2,0	-2,8	0,4	0,1	0,1
15	Czesławice	IV	4,0	2,3	-2,6	0,6	0,2	0,3
16	Kawęczyn/Radzików	IV	–	–	–	–	–	–
17	Sulejów	IV	3,2	2,8	-2,1	1,1	0,3	0,2
18	Głubczyce	V	2,8	2,0	-2,4	0,6	-0,5	-0,3
19	Jelenia Góra	V	2,4	2,6	-1,9	1,5	-0,8	-0,7
20	Krościna Mała	V	2,5	2,4	-1,9	1,1	0,2	-0,2
21	Kochcice	V	3,2	2,7	-2,0	1,7	0,7	0,4
22	Pawłowice	V	2,9	2,6	-2,1	1,5	0,3	0,3
23	Tarnów	V	2,9	2,5	-1,8	1,6	0,7	0,3
24	Przeclaw	VI	3,3	2,1	-2,4	1,5	0,0	0,0
25	Słupia	VI	3,7	2,8	-1,7	1,6	0,7	0,5
26	Skołoszów	VI	4,1	2,1	-2,0	1,6	0,3	-0,2
27	Węgrzce	VI	3,7	2,9	-2,0	2,4	0,0	0,1

Kol. 1: w zestawieniu brak danych meteorologicznych z ZDOO w Kawęczynie (Radzikowie), Boguchwały, Końskowoli i Modzurowa; wieloletnie 1996-2024

Tabela 2

BOBIK. Odmiany i doświadczenia. Lata zbioru 2025, 2024

Lp.	Odmiany	Rok wpi-sania do KR	Zachowujący/ Reprezentant zachowującego	Materiał siewny				Obsada nasion	Ilość wysiewu		
				zdolność kielkowania		masa 1000 nasion			szt./m ²	kg/ha	
				%		g		2025, 2024		2025 2024	
				2025	2024	2025	2024		2025	2024	
1	2	3	4	5	6	7					
niesamokończące niskotaninowe i wysokotaninowe											
1	Albus ^{/sk}	2002	HR Strzelce	PL	93	95	533	570	50	287	300
2	Amina ^{*/sk}	2024	Petersen Saatzucht/ Saaten-Union	DE	98	92	665	665	50	339	361
3	Apollo *	2018	Petersen Saatzucht/ Saaten-Union	DE	98	96	625	625	50	319	326
4	Callas *	2025	Petersen Saatzucht/ Saaten-Union	DE	95		602		50	317	
5	Capri *	2018	Petersen Saatzucht/ Saaten-Union	DE	96	97	595	595	50	310	307
6	Cartoon *	2023	Petersen Saatzucht/ Saaten-Union	DE	90	90	635	660	50	353	367
7	Fernando	2016	HR Strzelce	PL	95	94	488	444	50	257	236
8	Futura ^{*CCA}	–	Saaten Union	–	96	90	635	652	50	331	362
9	Genius ^{S/*}	2024	NPZ H-G Lembke/ NPZ	DE	96	88	688	712	50	358	405
10	Ketu *	2025	NPZ H-G Lembke/ NPZ	DE	96		494		50	257	
11	Mystic *	2023	Petersen Saatzucht/ Saaten-Union	DE	96	96	491	610	50	256	318
12	Onyks *	2025	HR Strzelce	PL	94		509		50	271	
13	Trumpet ^{*CCA}	–	Saaten Union	–	98	93	496	563	50	253	303
samokończąca wysokotaninowa											
14	Granit*	2006	HR Strzelce	PL	91	90	470	505	70	362	393
	Bilans	- założone			30	29					
	doświadczeń:	- wcześniej zakończone			1	2					
		- pominięte w opracowaniu			1	5					
		- przyjęte do syntezy			28	22					

Kol. 1:* – odmiana wysokotaninowa, ^S – odmiana syntetyczna, ^{sk} – odmiana skreślona z KR na wniosek zachowującego, ^{CCA} – odmiana z katalogu CCA, niewpisana do KR, uzyskała pozytywną ocenę wartości gospodarczej w doświadczeniach rozpoznawczych i została włączona do badań PDO

Kol. 3: zachowujący/reprezentant zachowującego odmianę; HR Strzelce – Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR, NPZ – NPZ Polska sp. z o.o., NPZ H-G Lembke – Norddeutsche Pflanzenzucht Hans – Georg Lembke KG, Petersen Saatzucht – P. H. Petersen Saatzucht Lundsgaard GmbH, Saaten Union – Saaten-Union Polska sp. z o.o.; DE – Niemcy, PL – Polska

Tabela 3

BOBIK. Warunki polowe i agrotechniczne doświadczeń oraz daty siewu, zbioru i ważniejszych faz rozwojowych. Lata zbioru 2025, 2024

Wyszczególnienie		2025	2024
1		2	3
Średnia rolnicza wartość gleb w 100° skali IUNG		77	77
Kompleks przydatności rolniczej gleb:		% doświadczeń	
- 1		17	24
- 2		50	35
- 3		3	10
- 4		17	21
- 5		10	7
- 11		3	3
Odczyn gleby (pH w KCl):			
- powyżej 7,2		10	–
- 6,6 – 7,2		40	24
- 5,6 – 6,5		37	66
- 4,7 – 5,5		10	7
- brak danych		3	3
Przedplon:			
- zboża		73	79
- rzepak		14	–
- burak cukrowy		7	7
- kukurydza		3	11
- trawy		3	–
- brak danych		–	3
Wapnowanie:			
- po przedplonie		30	21
- pod przedplon		7	10
- pod przedprzedplon		13	10
- wcześniej		50	59
Nawożenie mineralne:		kg czystego składnika na 1 ha	
- P ₂ O ₅	- średnio	47	47
- K ₂ O	- średnio	79	81
- N	- średnio	27	24
- N	- zakres	0-52	0-52
		% doświadczeń	
Zaprawianie nasion		100	100
Zastosowanie szczepionki bakteryjnej		93	93
		data	
Siew	- średnio	26.03	30.03
	- najwcześniejszy	14.03	19.03
	- najpóźniejszy	04.04	12.04
Wschody		18.04	18.04
Początek kwitnienia		31.05	25.05
Koniec kwitnienia		22.06	18.06
Początek dojrzewania		21.07	11.07
Dojrzałość techniczna		02.08	23.07
Zbiór	- średnio	16.08	04.08
	- najwcześniejszy	31.07	17.07
	- najpóźniejszy	17.09	06.09
Liczba doświadczeń		30	29

Tabela 4

BOBIK. Plon oraz cechy jakościowe nasion odmian (odchylenia od wzorca). Lata zbioru: 2025, 2024, 2024-2025

Lp.	Odmiany	Plon						Zawartość w nasionach						
		nasion			białka ogólnego			białka ogólnego			włókna surowego			
		dt z ha			kg z ha			% suchej masy			mg/g s.m.			
		2025	2024	2024-2025	2025	2024	2024-2025	2025	2024	2024	2025	2024	2025	2024
1	39,2	35,0	37,1	955	839	897	28,3	27,9	9,7	7	8			
	Wzorzec													
	niesamokończące niskotaninowe i wysokotaninowe													
1	Albus	-3,5	-4,0	-3,8	-86	-66	-76	0,0	1,1	0,2	0,084	0,117		
2	Amina*	0,1	1,3	0,7	28	41	35	0,8	0,2	-0,3	0,586	0,778		
3	Apollo*	1,6	1,7	1,7	10	15	13	-0,8	-0,9	0,5	0,709	0,964		
4	Callas*	1,3			49			0,5			0,666			
5	Capri*	1,7	1,1	1,4	77	9	43	1,0	-0,6	0,0	0,701	0,812		
6	Cartoon*	1,6	1,4	1,5	30	28	29	-0,3	-0,3	-0,2	0,655	0,851		
7	Fernando	-3,6	-4,4	-4,0	-90	-67	-79	-0,1	1,4	-0,2	0,069	0,162		
8	Futura* ^{cca}	0,1	2,3	1,2	1	62	32	-0,1	0,2	0,2	0,609	0,844		
9	Genius ^{Si*}	1,8	3,8	2,8	18	54	36	-0,7	-1,2	0,0	0,614	0,764		
10	Ketu*	0,5			39			0,7			0,621			
11	Mystic*	0,4	1,9	1,2	13	34	24	0,1	-0,4	-0,1	0,617	0,806		
12	Onyks*	-1,2			7			1,1			0,625			
13	Trumpet* ^{cca}	1,7	2,3	2,0	-11	-17	-14	-1,5	-2,3	0,1	0,622	0,810		
		samokończąca wysokotaninowa												
14	Granit*	-2,6	-1,9	-2,3	-85	-48	-67	-0,7	-0,1	-0,6	0,719	0,873		
	Liczba doświadczeń	28	22	50	28	22	50	6	6	5	5	5		

Kol. 1: wzorzec: 2025, 2024 – średnia z wszystkich odmian badanych w danym roku; ^S – odmiana syntetyczna, * – odmiana wysokotaninowa, ^{cca} – odmiana z katalogu CCA, niewpisana do KR

Kol. 7: w roku 2025 nie wykonano analizy zawartości włókna surowego

Kol. 8: wartości rzeczywiste

Tabela 5

BOBIK. Plon nasion odmian w rejonach (odchylenia od wzorca w dt z ha). Lata zbioru 2025, 2024-2025

Lp.	Odmiany	Plon nasion											
		2025						2024-2025					
		I	II	III	IV	V	VI	I	II	III	IV	V	VI
	1	2											
	Rejon	3											
	Wzorzec	40,6	39,0	44,8	40,5	36,1	36,8	46,5	35,2	47,8	33,8	30,3	31,5
niesamokończące niskotaninowe i wysokotaninowe													
1	Albus	-3,8	-3,4	-3,3	-3,3	-2,9	-4,7	-5,3	-2,9	-3,3	-3,6	-3,9	-3,9
2	Amina*	-0,6	0,1	0,7	0,2	-0,8	1,3	0,5	0,2	1,4	0,4	0,3	1,9
3	Apollo*	-0,6	1,7	1,3	0,6	2,8	2,9	2,1	1,8	1,5	0,6	1,3	3,0
4	Callas*	3,1	-1,0	2,6	-0,3	1,5	1,6						
5	Capri*	5,4	2,2	0,1	0,5	1,6	0,8	4,5	1,9	0,7	-0,1	1,2	0,9
6	Cartoon*	2,1	0,5	1,2	1,8	2,5	1,1	3,0	1,1	2,4	0,1	1,4	1,4
7	Fernando	-5,4	-2,7	-3,7	-1,5	-3,9	-4,2	-5,3	-4,4	-4,4	-2,8	-2,8	-5,0
8	Futura ^{cca}	-0,1	-0,6	0,1	-1,7	1,4	0,6	1,0	-0,3	1,6	1,1	1,9	1,4
9	Genius ^{S*}	1,8	3,5	2,8	3,5	1,2	-1,0	4,2	4,2	2,5	4,4	1,8	0,3
10	Ketu*	1,5	-0,1	0,7	-0,2	0,6	0,6						
11	Mystic*	-2,7	2,3	0,0	-0,3	0,6	2,0	-0,3	1,7	1,4	0,9	0,7	2,5
12	Onyks*	-1,4	-0,7	-0,1	-1,1	-2,0	-1,2						
13	Trumpet ^{cca}	4,0	3,9	0,6	3,0	0,6	-0,5	3,3	4,4	2,5	2,6	0,5	-1,5
samokończąca wysokotaninowa													
14	Granit*	-3,3	-5,9	-3,0	-1,2	-3,1	0,7	-4,7	-3,7	-4,5	0,0	-1,4	0,5
Liczba doświadczeń		4	5	4	4	7	4	7	9	8	8	12	6

Kol. 1: wzorzec: 2025, 2024 – średnia z wszystkich odmian badanych w danym roku; ^S – odmiana syntetyczna, * – odmiana wysokotaninowa, ^{cca} – odmiana z katalogu CCA, niewpisana do KR

Tabela 6

BOBIK. Ocena porażenia przez ważniejsze choroby, reakcji na niekorzystne zjawiska oraz uszkodzenia przez szkodniki (odchylenia od wzorca). Lata zbioru 2025, 2024

Lp.	Odmiany	Zgorzelowa plamistość (<i>Ascochyta</i> ssp.)		Czekoladowa plamistość (<i>Botrytis fabae</i>)		Rdza (<i>Uromyces fabae</i>)		Mączniak rzekomy (<i>Peronospora viciae</i>)		Wędnięcie i sucha zgnilizna korzeni (<i>Fusarium oxysporum</i>)		Łamliwość łodyg		Reakcja na suszę		Uszkodzenia nasion przez strąkowca (<i>Bruhus rufimanus</i>)	
		2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024
1	Wzorzec	6,8	6,2	7,4	7,1	6,7	6,9	7,6	7,3	7,0	7,9	7,6	5,9	12,3	15,6		
skala 9°																	
niesamokończące niskotaninowe i wysokotaninowe																	
1	Albus	0,3	-0,1	0,1	0,1	-0,1	-0,3	0,3	0,2	0,7	0,4	0,2	0,0	-0,1	-1,9	-0,7	
2	Amina*	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,2	0,1	0,1	0,2	0,0	-0,2	0,1	-0,2	-0,3	0,8	0,5	
3	Apollo*	-0,2	-0,2	-0,1	-0,1	0,0	-0,2	-0,4	-0,4	0,0	0,0	-0,2	-0,1	-0,4	0,6	5,2	
4	Callas*	-0,2	0,0	0,0	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	-0,4	0,0	-0,7	-0,1	-0,1	-0,1	1,3		
5	Capri*	-0,2	-0,2	0,0	0,0	0,2	-0,1	-0,3	-0,5	0,0	-0,3	-0,1	-0,1	-0,1	2,0	-0,3	
6	Cartoon*	-0,1	-0,2	0,0	-0,1	0,1	-0,1	-0,4	-0,6	-1,0	-0,2	-0,1	-0,1	-0,1	0,6	2,0	
7	Fernando	0,2	0,5	0,2	0,0	0,5	-0,1	0,1	0,7	0,7	0,2	0,0	0,0	-0,1	0,2	-0,5	
8	Futura ^{CCA}	-0,1	-0,1	0,1	-0,2	-0,1	-0,1	-0,1	-0,6	-1,0	-0,5	0,1	0,2	0,2	0,7	0,4	
9	Genius ^{S*}	0,1	0,4	0,1	0,2	-0,6	0,2	-0,1	0,4	-1,0	0,0	0,0	0,2	0,2	1,2	1,2	
10	Ketu*	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	0,1	0,1	0,1	-0,3	0,0	-0,2	0,2	0,2	0,2	-1,6		
11	Mystic*	0,0	-0,1	0,1	-0,1	0,3	0,1	0,1	-0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	-0,3	
12	Onyks*	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,3	0,6	0,6	0,0	0,0	0,2	0,2	-0,3		
13	Trumpet ^{CCA}	0,1	0,3	0,1	0,3	0,0	-0,3	-0,1	0,2	0,0	0,3	0,4	0,2	0,0	-1,0	-1,6	
samokończąca wysokotaninowa																	
14	Granit*	-0,1	-0,3	-0,4	-0,3	-0,1	0,2	0,3	0,5	0,3	1,0	0,2	0,2	0,2	-2,6	-0,9	
Liczba doświadczeń		15	14	22	20	7	13	2	2	1	12	8	2	3	18	18	

Kol. 1: wzorzec: 2025, 2024 – średnia z wszystkich odmian badanych w danym roku; ^S – odmiana syntetyczna, * – odmiana wysokotaninowa, CCA – odmiana z katalogu CCA, niewpisana do KR

Kol. 5: porażenie chorobą nie wystąpiło w roku 2024

Tabela 7

BOBIK. Ważniejsze cechy rolniczo-użytkowe odmian (odchYLEnia od wzorca). Lata zbioru 2025, 2024

Lp.	Odmiany	Ocena wschodów		Ocena stanu ogólnego w fazie początku kwitnienia			Okres od siewu do:						Długość fazy kwitnienia		Wysokość roślin	
		skala 9°		skala 9°			liczba dni						cm			
		2025	2024	2025	2024	2024	początku kwitnienia		początku dojrzewania		dojrzałości technicznej		2025	2024	2025	2024
		2	2	3	4	4	5	6	6	6	7	8	8	8		
1	Wzorzec	8,0	8,2	8,3	7,7	66	56	117	103	128	115	22	24	113	93	
niesamokończące niskotaninowe i wysokotaninowe																
1	Albus	0,0	0,0	0,0	-0,1	2	0	1	1	1	0	-1	0	-1	-4	
2	Amina*	-0,1	0,0	0,0	0,0	0	0	0	0	0	0	-1	-1	-1	1	
3	Apollo*	0,1	0,1	0,0	0,0	-1	-1	-1	0	-1	-1	1	0	0	-1	
4	Callas*	0,1	0,1	0,1	0,1	-1	-1	-1	-1	-1	0	0	2	2	0	
5	Capri*	0,0	0,1	0,1	0,0	-1	0	-1	0	-1	0	0	0	1	0	
6	Cartoon*	0,1	-0,1	0,1	0,0	-1	-1	-1	-1	-1	0	0	3	1	1	
7	Fernando	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	0	0	1	1	1	1	1	0	-1	-1	
8	Futura* _{cca}	0,0	0,0	0,1	-0,1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	
9	Genius ^{S*}	-0,2	0,0	0,0	-0,1	0	0	1	0	1	0	0	0	0	2	
10	Ketu*	0,0	0,0	0,1	0,1	1	0	0	0	0	0	-1	3	3	0	
11	Mystic*	0,1	0,1	0,0	0,1	-1	0	0	0	0	0	0	0	3	2	
12	Onyks*	-0,1	0,0	0,0	0,0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
13	Trumpet* _{cca}	-0,1	0,0	-0,1	0,0	1	1	1	0	0	0	-1	-1	-1	-2	
samokończąca wysokotaninowa																
14	Granit*	0,1	0,3	-0,1	0,2	0	-1	0	-1	0	-1	1	0	-11	-10	
Liczba doświadczeń		28	27	29	26	29	26	28	27	29	27	29	26	29	27	

cd. tabeli 7

Lp.	Odmiany	Masa 1000 nasion		Wyleganie w fazie				Równomierność dojrzewania		Udział roślin zielonych przed zbiorem		Pęknięcie strązków	
		g		skala 9°		skala 9°		%		skala 9°			
		2025	2024	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	
1	Wzorzec	486	413	8,3	7,9	7,2	7,9	7,7	7,3	5,4	8,4	8,0	
niesamokończące niskotaninowe i wysokotaninowe													
1	Albus	-41	-18	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	0,2	-0,3	0,0	0,0	
2	Amina*	10	24	0,0	-0,2	0,1	0,0	0,1	1,2	0,3	-0,3	0,4	
3	Apollo*	17	7	0,2	0,1	0,0	0,1	0,1	-3,6	-1,2	0,0	0,1	
4	Callas*	-7		-0,4			0,0		-1,5		-0,4		
5	Capri*	6	-7	-0,1	0,1	-0,1	0,1	0,1	-0,8	-1,3	0,0	0,1	
6	Cartoon*	22	15	0,1	0,1	0,0	0,2	0,0	-0,9	-0,3	0,1	-0,3	
7	Fernando	-35	-21	0,0	0,0	0,0	-0,3	-0,2	6,4	3,1	0,4	-0,2	
8	Futura* ^{cca}	-10	12	-0,1	-0,2	-0,2	0,0	0,1	-0,6	-3,1	0,0	0,2	
9	Genius ^{S*}	41	38	-0,1	0,2	-0,1	-0,2	-0,1	3,3	1,5	0,0	0,1	
10	Ketu*	1		-0,3			-0,1		-1,3		0,0		
11	Mystic*	9	17	0,2	-0,2	0,1	0,1	0,1	-1,3	-2,0	0,2	0,0	
12	Onyks*	56		0,1			0,1		-1,9		0,2		
13	Trumpet* ^{cca}	-36	-34	0,2	0,2	0,2	-0,1	0,1	-2,0	-0,7	0,0	0,0	
samokończąca wysokotaninowa													
14	Granit*	-34	-13	0,1	0,6	0,3	0,0	0,3	2,8	-2,4	-0,2	-0,3	
Liczba doświadczeń		27	21	6	9	11	25	25	11	9	5	5	

Kol. 1: wzorzec: 2025, 2024 – średnia z wszystkich odmian badanych w danym roku; ^S – odmiana syntetyczna, * – odmiana wysokotaninowa, ^{cca} – odmiana z katalogu CCA, niewpisana do KR

Kol. 10: wyleganie w roku 2025 nie wystąpiło

3. GROCH SIEWNY

---

autor:

Marcin Binkowski

W roku 2025 doświadczenia odmianowe z grochem siewnym założono w 30 stacjach i zakładach doświadczalnych oceny odmian oraz w dwóch innych punktach doświadczalnych (Fałęcin i Modzurów; rys.1). Badano siedemnaście odmian ogólnoużytkowych i cztery odmiany pastewne. Wśród ocenianych odmian 14 było wpisanych do Krajowego rejestru, a siedem pochodziło ze wspólnotowego katalogu CCA.

W marcu było ciepło i generalnie dość sucho, dzięki czemu prawie wszystkie doświadczenia założono w trzeciej dekadzie marca, wcześniej średnio o pięć dni niż w roku 2024. Najwcześniej nasiona odmian wysiano w Pawłowicach, Modzurowie i Przeclawiu (20.03), a zdecydowanie później w Bezku (08.04). Nasiona grochu wschodziły długo, średnio prawie trzy tygodnie. Przyczyną długich wschodów były deficyt opadów oraz przymrozki. Najszybciej rośliny wzeszły w Rarwinie (po 13 dniach), Śremie i Sulejowie (po 15 dniach), a wyraźnie później w Rychlikach (po prawie czterech tygodniach). Wschody oceniono jako bardzo dobre lub dobre. Pod koniec kwietnia w większości stacji odnotowano przymrozki, ale nie wpłynęły one negatywnie na stan roślin. W Krzyżewie, Fałęcinie, Krościnie Małej i Węgrzicach zaobserwowano na młodych roślinach grochu oprzędziki i konieczne było zastosowanie odpowiedniego insektycydu.

Ogólnie początkowy wzrost i rozwój roślin grochu przebiegał w warunkach mniejszych opadów i wyższej temperatury niż wartości dla średniej wieloletniej. W maju było chłodno, ale w większości lokalizacji poprawiły się warunki wilgotnościowe, dzięki czemu rośliny zaczęły intensywnie się rozwijać. Natomiast dość sucho było w południowej i południowo-zachodniej części kraju.

Początek kwitnienia obserwowano głównie w trzeciej dekadzie maja, średnio 5 dni później niż w roku 2024. Stan roślin w początkowej fazie kwitnienia przeważnie był bardzo dobry, a jedynie w Tarnowie był nieznacznie gorszy. W tym okresie było dość upalnie, ale przekropnie. Rośliny grochu kwitły podobnie jak w roku poprzednim, średnio 17 dni. Najkrócej rośliny kwitły w Bezku (11 dni), a najdłużej w Głubczycach i Jeleniej Górze (odpowiednio 23 i 22 dni). W Tomaszowie Bol. i Węgrzicach były silne opady burzowe z gradem, które spowodowały uszkodzenia wierzchołków roślin. Zakończenie kwitnienia przeważnie nastąpiło w pod koniec drugiej i w trzeciej dekadzie czerwca.

Wyleganie roślin wystąpiło we wszystkich miejscowościach, nasilenie zjawiska było zróżnicowane, jednak ogólnie większe niż w roku 2024. Szczególnie silnie rośliny wyległy w doświadczeniach w Karzniczce, Tomaszowie Bol., Chrzastowie i Świebodzinie. Przyczyną silnego wylegania w doświadczeniach były intensywne opady deszczu przed zbiorem. Dodatkowo w Węgrzicach rośliny zostały w małym stopniu uszkodzone przez ptaki. Rośliny grochu były wyższe niż w roku 2024 (średnia wysokość wyniosła 99 cm). Najwyższe rośliny zmierzono w Modzurowie i Głubczycach (średnio odpowiednio 134 i 131 cm), a najniższe w Białogardzie (średnio 75 cm) oraz w Rarwinie i Nowej Wsi Ujskiej (średnio 79 cm).

W okresie zawiązywania i wypełniania strąków w większości miejscowości warunki wilgotnościowo-temperaturowe były w korzystne. Gorsze warunki były w Kawęczynie, gdzie rośliny wytworzyły małe i niedostatecznie wypełnione strąki. Dojrzewanie roślin nastąpiło średnio tydzień później niż w roku 2024. W większości doświadczeń początek dojrzewania grochu odnotowano w pierwszej dekadzie lipca. Jedynie w Radostowie, Karzniczce i Jeleniej Górze z powodu opadów, rośliny zaczęły dojrzewać w drugiej połowie lipca. Dojrzałość techniczną rośliny przeważnie osiągały dziesięć dni później.

Choroby powodowane przez patogeny grzybowe występowały sporadycznie i w mniejszym nasileniu niż w roku 2024, jedynie w przypadku rdzy grochu porażenie było większe niż w roku poprzednim (średnia 6,6° w skali 1-9). Chorobą najczęściej porażającą rośliny grochu była zgorzelowa plamistość, która w dość dużym nasileniu wystąpiła w Głubczycach i Jeleniej Górze (ocena 6,5°). Większe porażenie mączniakiem prawdziwym i fuzaryjnym wędnięciem obserwowano w Ruskiej Wsi (ocena odpowiednio 5,9° i 6,6°). Dość silne porażenie mączniakiem prawdziwym było w Jeleniej Górze (średnia 6,0°), a objawy mączniaka rzekomego obserwowano w Radostowie i Tarnowie. Uszkodzenia nasion przez strąkowca i pachówkę strąkówieczkę było mniejsze niż w roku 2024. Większe uszkodzenia nasion przez

strąkowca były w Tomaszowie Bol. (średnio 9% uszkodzonych nasion), a przez pachówkę strąkówkę w Karzniczce (średnio 16%). Ponadto w doświadczeniach na południu kraju dość często obserwowano presję mszyc, której żerowanie powodowało osłabienie wzrostu roślin grochu.

Termin zbioru nasion ze względu na częste opady był bardzo zróżnicowany. W większości miejscowości nasiona zbierano w trzeciej dekadzie lipca i pierwszej dekadzie sierpnia, średnio o dwa tygodnie później niż w roku 2024. Najwcześniej nasiona zebrano w Krościnie Małej (14.07), a wyraźnie później w Tomaszowie Bol. (18.08) oraz w Radostowie i Świebodzinie (14.08.). Większy udział roślin zielonych przed zbiorem w wyniku wtórnego odrastania oraz zachwaszczenia zaobserwowano w Jeleniej Górze, gdzie przeprowadzono zabieg desykacji. Ponadto, wtórne zachwaszczenie wystąpiło także w Rarwinie.

Średnia masa 1000 nasion była większa niż w roku 2024 i wyniosła 225 g. Największe nasiona zebrano w Bobrownikach i Radostowie (średnio 264 i 261 g), a najmniejsze w Świebodzinie i Węgrzcach (średnio 200 g).

Średni plon nasion po zbiorze wyniósł 43,3 dt z ha i był większy aż o 44%, tj. o 13,3 dt z ha w porównaniu do plonu z roku 2024. Największy plon nasion badanych odmian zebrano w Głębokim, Słupia i Ruskiej Wsi (odpowiednio 58,7, 55,5 i 54,6 dt z ha), a najmniejszy w Węgrzcach i Jeleniej Górze (20,4 i 25,3 dt z ha). W opracowaniu wykorzystano wyniki ze wszystkich doświadczeń.

I-VI - rejony przyjęte w ocenie odmian roślin rolniczych

Rys. 1. Rozmieszczenie doświadczeń PDO z odmianami grochu siewnego w roku 2025

Tabela 1a

GROCH SIEWNY. Dane meteorologiczne. Miesięczna suma opadów i procent normy wieloletniej. Rok 2025

Lp.	SDOO/ZDOO	Rejon	Miesiąc					Suma III-VII	Procent śr. wieloletniej
			III	IV	V	VI	VII		
			1	2	3	4	5		
suma opadów (mm)									
1	Białogard	I	7	6	52	66	98	230	75
2	Karzniczka	I	9	8	72	120	225	433	149
3	Radostowo	I	9	28	53	81	152	323	120
4	Rarwino	I	2	5	38	48	152	245	90
5	Krzyżewo	II	21	11	61	51	118	262	97
6	Marianowo	II	25	9	78	46	140	299	111
7	Ruska Wieś	II	34	9	63	85	156	347	121
8	Rychliki	II	21	9	65	69	247	410	147
9	Bobrowniki	III	9	11	41	69	66	196	77
10	Chrzastowo	III	1	23	57	97	94	272	109
11	Głębokie	III	23	3	55	69	83	233	96
12	Nowa Wieś Ujska	III	5	6	37	56	90	193	70
13	Śrem	III	21	26	45	51	85	228	93
14	Świebodzin	III	13	16	34	63	142	268	107
15	Bezek	IV	33	32	51	81	103	301	101
16	Cicibór Duży	IV	34	13	109	75	122	353	123
17	Czesławice	IV	31	48	50	82	45	256	81
18	Kawęczyn/Radzików	IV	19	21	59	43	81	223	–
19	Sulejów	IV	30	11	62	49	130	282	90
20	Głubczyce	V	32	10	67	59	117	285	85
21	Jelenia Góra	V	32	40	101	81	124	377	110
22	Kochcice	V	36	23	41	43	134	276	85
23	Krościna Mała	V	14	28	58	54	72	227	84
24	Pawłowice	V	25	14	47	53	77	215	72
25	Tarnów	V	22	34	79	33	81	249	79
26	Tomaszów Bol.	V	21	6	75	83	63	248	88
27	Przeclaw	VI	24	34	90	36	129	312	90
28	Skołoszów	VI	36	45	94	67	154	395	121
29	Słupia	VI	33	28	58	70	253	442	133
30	Węgrzce	VI	39	17	34	60	134	284	80

Kol. 1: w zestawieniu brak danych meteorologicznych z Falęcina i Modzurowa

Kol. 9: wielolecie 1996-2024; "–" – brak danych

Tabela 1b

GROCH SIEWNY. Dane meteorologiczne. Średnia temperatura powietrza na wysokości 2 m. Rok 2025

Lp.	SDOO/ZDOO	Rejon	Miesiąc				
			III	IV	V	VI	VII
			1	2	3	4	5
średnia temperatura powietrza na wysokości 2 m (°C)							
1	Białogard	I	5,7	10,1	11,4	17,0	18,9
2	Karzniczka	I	5,4	9,2	9,9	15,7	18,0
3	Radostowo	I	5,4	9,1	10,5	16,5	18,5
4	Rarwino	I	5,7	10,2	11,6	17,2	18,9
5	Krzyżewo	II	5,7	10,0	10,8	17,4	19,4
6	Marianowo	II	6,2	10,7	11,3	17,7	19,9
7	Ruska Wieś	II	5,9	10,1	10,6	16,9	19,2
8	Rychliki	II	5,7	9,7	10,3	16,6	18,8
9	Bobrowniki	III	6,0	11,0	11,7	17,6	19,2
10	Chrzastowo	III	6,0	10,7	11,5	17,0	19,0
11	Głębokie	III	6,1	11,2	12,2	18,2	19,6
12	Nowa Wieś Ujska	III	6,3	11,1	11,8	17,8	19,4
13	Śrem	III	7,0	12,2	13,1	19,5	20,2
14	Świebodzin	III	6,4	12,0	13,0	19,2	19,5
15	Bezek	IV	6,8	10,9	11,3	18,1	19,8
16	Cicibór Duży	IV	6,6	10,7	11,3	18,1	19,9
17	Czesławice	IV	6,5	10,9	11,2	18,0	19,5
18	Kawęczyn/Radzików	IV	6,8	11,9	12,3	18,8	20,2
19	Sulejów	IV	6,1	11,2	11,6	18,4	19,5
20	Głubczyce	V	6,2	10,6	11,1	17,9	18,7
21	Jelenia Góra	V	5,6	10,5	10,8	17,7	17,1
22	Kochcice	V	6,5	11,3	11,4	18,7	19,5
23	Krościna Mała	V	6,6	11,8	12,3	19,0	19,7
24	Pawłowice	V	6,5	11,4	11,7	19,0	19,7
25	Tarnów	V	6,8	11,4	11,8	18,9	19,6
26	Tomaszów Bol.	V	5,4	11,1	12,2	19,1	19,7
27	Przeclaw	VI	6,6	11,2	11,9	19,3	19,5
28	Skołoszów	VI	7,2	11,2	12,1	19,3	20,0
29	Słupia	VI	6,4	11,0	11,5	18,5	19,4
30	Węgrzce	VI	7,2	12,2	12,2	20,3	19,8

Kol. 1: w zestawieniu brak danych meteorologicznych z Falęcina i Modzurowa

Tabela 1c

GROCH SIEWNY. Dane meteorologiczne. Średnia temperatura powietrza na wysokości 2 m – odchylenie od średniej wieloletniej. Rok 2025

Lp.	SDOO/ZDOO	Rejon	Miesiąc				
			III	IV	V	VI	VII
			1	2	3	4	5
średnia temperatura powietrza na wysokości 2 m (odchylenie od średniej wieloletniej w °C)							
1	Białogard	I	2,7	2,3	-1,1	0,9	1,0
2	Karzniczka	I	2,8	1,8	-2,3	0,1	0,3
3	Radostowo	I	2,8	1,3	-2,2	0,2	0,1
4	Rarwino	I	2,3	2,3	-1,0	1,0	0,8
5	Krzyżewo	II	3,8	2,0	-2,7	0,2	0,3
6	Marianowo	II	4,3	2,5	-2,1	0,7	0,9
7	Ruska Wieś	II	4,5	2,4	-2,4	0,3	0,5
8	Rychliki	II	3,1	1,6	-2,5	0,1	0,1
9	Bobrowniki	III	2,9	2,6	-1,7	0,5	0,2
10	Chrzastowo	III	2,9	2,2	-1,9	0,0	0,1
11	Głębokie	III	2,9	2,4	-1,7	0,9	0,3
12	Nowa Wieś Ujska	III	3,1	2,7	-1,4	0,9	0,5
13	Śrem	III	2,7	2,6	-1,6	1,0	-0,2
14	Świebodzin	III	2,0	2,5	-1,3	1,2	-0,1
15	Bezek	IV	4,2	2,0	-2,8	0,4	0,1
16	Cicibór Duży	IV	4,1	2,2	-2,7	0,5	0,2
17	Czesławice	IV	4,0	2,3	-2,6	0,6	0,2
18	Kawęczyn/Radzików	IV	–	–	–	–	–
19	Sulejów	IV	3,2	2,8	-2,1	1,1	0,3
20	Głubczyce	V	2,8	2,0	-2,4	0,6	-0,5
21	Jelenia Góra	V	2,4	2,6	-1,9	1,5	-0,8
22	Kochcice	V	3,2	2,7	-2,0	1,7	0,7
23	Krościna Mała	V	2,5	2,4	-1,9	1,1	0,2
24	Pawłowice	V	2,9	2,6	-2,1	1,5	0,3
25	Tarnów	V	2,9	2,5	-1,8	1,6	0,7
26	Tomaszów Bol.	V	1,6	2,5	-1,1	2,0	0,9
27	Przeclaw	VI	3,3	2,1	-2,4	1,5	0,0
28	Skołoszów	VI	4,1	2,1	-2,0	1,6	0,3
29	Słupia	VI	3,7	2,8	-1,7	1,6	0,7
30	Węgrzce	VI	3,7	2,9	-2,0	2,4	0,0

Kol. 1: w zestawieniu brak danych meteorologicznych z ZDOO w Kawęczynie/Radzikowie, Fałęcina i Modzurowa; wieloletnie 1996-2024

Tabela 2

GROCH SIEWNY. Odmiany i doświadczenia. Lata zbioru 2025, 2024

Lp.	Odmiany	Rok wpisania do KR	Zachowujący/ Reprezentant zachowującego		Materiał siewny				Obsada nasion	Ilość wysiewu	
					zdolność kiełkowania		masa 1000 nasion			szt./m ²	kg/ha
					%		g		2025, 2024		kg/ha
					2025	2024	2025	2024		2025	2024
1	2	3	4	5	6	7					
1	Asgard	2023	Petersen Saatzucht/ Saaten-Union	DE	90	91	237	270	110	290	326
2	Astronaute	2017	RAGT 2n/ NPZ	FR	97	99	240	294	110	272	327
3	Autentic CCA	–	RAGT	–	91	92	266	245	110	322	293
4	Batuta	2009	DANKO HR	PL	98	94	228	212	110	256	248
5	Colin ^{P/WS}	2022	DANKO HR	PL	90	92	192	203	110	235	243
6	Grot	2020	PHR	PL	94	96	250	219	110	293	251
7	Hubal ^P	2005	DANKO HR	PL	95	91	233	249	110	270	301
8	Iconic CCA	–	Saaten-Union	–	97		260		110	295	
9	Jowisz	2023	PHR	PL	98	99	214	271	110	240	301
10	Kameleon CCA	–	KWS Lochow	FR	95	94	275	271	110	318	317
11	Kaplan CCA	–	SCANDAGRA	–	95	95	192	245	110	222	284
12	Kazek	2020	DANKO HR	PL	92	93	285	296	110	341	350
13	Massko	2025	Lemaire	FR	90		288		110	352	
14	Mefisto ^{P/WS}	2019	HR Smolice	PL	93	88	220	265	110	260	331
15	Orchestra CCA	–	Saaten-Union	–	99	99	304	309	110	338	343
16	Ostinato CCA	–	Saaten-Union	–	99	98	228	254	110	253	285
17	SM Market	2023	HR Smolice	PL	94	92	206	260	110	241	311
18	Symbios CCA	–	Saaten-Union	–	100	98	258	262	110	284	294
19	Turnia ^P	2011	PHR	PL	97	88	171	228	110	194	286
20	Twister	2024	DANKO HR	PL	96	92	186	242	110	213	289
21	Ursus	2024	PHR	PL	97	99	209	273	110	237	304
Bilans		- założone			32	31					
doświadczeń:		- wcześniej zakończone			–	1					
		- pominięte w opracowaniu			–	3					
		- przyjęte do syntezy			32	27					

Kol. 1: ^P – odmiana pastewna, ^{WS} – odmiana wysoka, CCA – odmiana z katalogu CCA, niewpisana do KR, uzyskała pozytywną ocenę wartości gospodarczej w doświadczeniach rozpoznawczych i została włączona do badań PDO

Kol. 3: zachowujący/reprezentant zachowującego odmianę; DANKO HR – DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o., HR Smolice – "Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR", KWS Lochow – KWS Lochow Polska sp. z o.o., Lemaire – Lemaire Deffontaines, NPZ – NPZ Polska sp. z o.o., Petersen Saatzucht – P. H. Petersen Saatzucht Lundsgaard GmbH, PHR – Poznańska Hodowla Roślin sp. z o.o., RAGT – RAGT Semences Polska sp. z o.o., Saaten-Union – Saaten-Union Polska sp. z o.o., SCANDAGRA – SCANDAGRA Polska sp. z o.o.; DE – Niemcy, FR – Francja, PL – Polska

Tabela 3

GROCH SIEWNY. Warunki polowe i agrotechniczne doświadczeń oraz daty siewu, zbioru i ważniejszych faz rozwojowych. Lata zbioru 2025, 2024

Wyszczególnienie		2025	2024
1		2	3
Średnia rolnicza wartość gleb w 100° skali IUNG		74	74
Kompleks przydatności rolniczej gleb:		% doświadczeń	
- 1		16	16
- 2		34	29
- 3		6	13
- 4		28	29
- 5		10	10
- 8		3	-
- 11		3	3
Odczyn gleby (pH w KCl):			
- 6,6 – 7,5		50	22
- 5,6 – 6,5		41	68
- 4,6 – 5,5		9	10
Przedplon:			
- zboża		75	77
- rzepak ozimy		13	-
- kukurydza		3	13
- burak cukrowy		9	10
Wapnowanie:			
- po przedplonie		19	16
- pod przedplon		9	13
- pod przedprzedplon		9	6
- wcześniej		63	65
Nawożenie mineralne:		kg czystego składnika na 1 ha	
- P ₂ O ₅	- średnio	45	41
- K ₂ O	- średnio	76	76
- N	- średnio	27	25
- N	- zakres	0-52	0-52
		% doświadczeń	
Zaprawianie nasion		100	100
Zastosowanie szczepionki bakteryjnej		97	94
		data	
Siew	- średnio	26.03	31.03
	- najwcześniejszy	20.03	20.03
	- najpóźniejszy	08.04	11.04
Wschody		15.04	16.04
Początek kwitnienia		05.06	31.05
Koniec kwitnienia		22.06	15.06
Początek dojrzewania		06.07	29.06
Dojrzałość techniczna		15.07	07.07
Zbiór	- średnio	30.07	16.07
	- najwcześniejszy	14.07	04.07
	- najpóźniejszy	18.08	07.08
Liczba doświadczeń		32	31

Tabela 4

GROCH SIEWNY. Plon oraz cechy jakościowe nasion (odchylenia od wzorca). Lata zbioru: 2025, 2024, 2024-2025

Lp.	Odmiany	Plon						Zawartość			
		nasion		białka ogólnego		białka ogólnego		białka ogólnego		włókna surowego	
		dt z ha		kg z ha		%		%		%	
		2025	2024	2024-2025	2025	2024	2024-2025	2025	2024	2025	2024
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
	Wzorzec	43,3	31,4	37,4	806	600	703	21,6	22,2	6,8	
1	Asgard	0,6	1,5	1,0	-18	20	1	-0,8	-0,3	-0,2	
2	Astronaute	1,6	3,0	2,3	12	54	33	-0,5	-0,1	0,2	
3	Autentic ^{CCA}	2,4	2,5	2,4	24	32	28	-0,5	-0,6	-0,1	
4	Batuta	0,0	-1,5	-0,8	24	-8	8	0,6	0,8	0,0	
5	Colin ^{PWS}	-1,5	-1,2	-1,4	-2	-46	-24	0,7	-0,9	0,5	
6	Grot	0,9	1,5	1,2	-21	12	-4	-1,0	-0,6	0,1	
7	Hubal ^P	-5,3	-0,7	-3,0	-21	28	3	2,3	1,6	0,0	
8	Iconic ^{CCA}	3,1			26			-0,8			
9	Jowisz	-0,6	-1,4	-1,0	-7	-53	-30	0,1	-1,0	-0,1	
10	Kameleon ^{CCA}	1,5	2,0	1,8	36	47	42	0,2	0,3	-0,1	
11	Kaplan ^{CCA}	0,0	1,0	0,5	55	73	64	1,5	1,9	0,3	
12	Kazek	-2,6	-0,8	-1,7	-57	-22	-40	-0,3	-0,3	-0,4	
13	Massko	1,4			23			-0,1			
14	Mefisto ^{PWS}	-3,2	-2,0	-2,6	-52	-53	-52	0,2	-0,6	0,5	
15	Orchestra ^{CCA}	0,9	3,3	2,1	67	93	80	1,3	1,0	-0,3	
16	Ostinato ^{CCA}	2,5	1,1	1,8	32	18	25	-0,4	-0,1	-0,1	
17	SM Market	1,0	0,1	0,6	8	-15	-4	-0,3	-0,7	-0,4	
18	Symbios ^{CCA}	2,8	2,6	2,7	21	44	33	-0,8	-0,2	-0,4	
19	Turnia ^P	-2,9	0,3	-1,3	-70	2	-34	-0,5	-0,1	0,3	
20	Twister	-1,7	-2,7	-2,2	-34	-56	-45	-0,1	-0,2	0,5	
21	Ursus	-0,8	-1,9	-1,3	-48	-53	-51	-0,9	-0,7	0,0	
Liczba doświadczeń		32	27	59	32	27	59	6	7	5	

Kol. 1: wzorzec: 2025, 2024 – średnia z wszystkich badanych odmian; ^P – odmiana pastewna, ^{WS} – odmiana wysoka, ^{CCA} – odmiana z katalogu CCA, niewpisana do KR

Kol. 7: w roku 2025 nie wykonano analizy zawartości włókna surowego

Tabela 5

GROCH SIEWNY. Plon nasion odmian w rejonach (odchylenia od wzorca w dt z ha). Lata zbioru 2025, 2024-2025

Lp.	Odmiany		Plon nasion											
	1	Rejon	2025						2024-2025					
			I	II	III	IV	V	VI	I	II	III	IV	V	VI
			40,0	45,3	42,7	42,2	45,2	43,5	37,5	34,6	37,3	36,7	37,8	39,5
1	Asgard		-1,7	-0,1	2,3	0,4	1,8	-1,9	1,3	-1,1	1,7	1,0	2,1	-0,7
2	Astronaute		-0,3	-1,8	1,8	2,7	3,3	1,8	1,3	0,2	2,2	1,9	4,2	2,0
3	Autentic ^{CCA}		2,9	0,2	2,5	4,0	2,5	1,6	3,1	0,1	2,3	4,0	2,6	2,2
4	Batuta		1,2	2,8	-0,9	-1,8	-1,8	3,0	0,5	1,2	-0,6	-2,9	-2,3	1,4
5	Colin ^{P/WS}		-2,0	-0,8	-1,4	-3,2	-1,5	-0,2	-2,5	-1,0	-1,3	-1,5	-0,6	-1,9
6	Grot		2,9	0,6	0,3	-0,4	0,7	1,8	0,9	1,6	0,3	1,0	1,5	2,4
7	Hubal ^P		-1,4	-2,9	-5,9	-7,6	-6,2	-5,8	-1,5	-0,9	-3,0	-4,5	-3,8	-2,9
8	Iconic ^{CCA}		3,7	1,5	2,6	4,8	3,9	1,2						
9	Jowisz		-3,3	4,4	-1,1	-0,9	-2,0	1,2	-2,3	1,4	-1,5	-1,1	-1,9	0,5
10	Kameleon ^{CCA}		0,9	0,4	-0,2	1,3	4,3	0,9	0,6	0,1	0,2	2,2	4,3	2,0
11	Kaplan ^{CCA}		0,7	-3,7	1,8	1,2	-0,8	0,0	1,0	-1,3	1,7	0,3	0,1	0,9
12	Kazek		-1,6	-1,0	-2,2	-1,0	-5,3	-2,5	-1,6	0,3	-1,0	-0,8	-3,4	-2,3
13	Massko		-0,1	0,0	0,3	3,0	2,2	2,6						
14	Mefisto ^{P/WS}		-4,2	-4,2	-2,2	-1,1	-4,4	-3,1	-4,0	-3,4	-0,9	-1,3	-3,1	-3,9
15	Orchestra ^{CCA}		-0,3	-1,3	0,9	0,0	2,8	1,9	0,2	1,8	1,4	0,5	4,6	2,5
16	Ostinato ^{CCA}		1,4	2,7	1,7	2,3	3,9	2,4	1,1	0,0	1,3	2,3	3,5	0,8
17	SM Market		4,1	1,1	0,6	0,9	-0,3	1,1	3,8	0,1	-0,2	1,5	-0,6	-0,2
18	Symbios ^{CCA}		1,2	3,1	2,5	3,5	4,0	1,7	3,2	1,9	1,7	3,0	3,5	2,7
19	Turnia ^P		-1,9	-2,9	-1,6	-4,6	-3,1	-3,9	0,1	-1,0	-0,3	-3,5	-1,8	-1,5
20	Twister		0,1	-2,2	0,1	-1,6	-2,9	-3,6	-1,6	-1,6	-1,8	-1,8	-3,1	-2,4
21	Ursus		-2,3	4,1	-1,8	-1,8	-1,2	0,0	-2,4	1,9	-1,4	-2,4	-2,5	0,6
	Liczba doświadczeń		4	4	7	5	8	4	8	7	13	9	15	7

Kol. 1: wzorzec: 2025, 2024 – średnia z wszystkich badanych odmian; ^P – odmiana pastewna, ^{WS} – odmiana wysoka, ^{CCA} – odmiana z katalogu CCA, niewpisana do KR

Tabela 6

GROCH SIEWNY. Oceny porażenia roślin przez ważniejsze choroby (odchylenia od wzorca, skala 9°). Lata zbioru 2025, 2024

Lp.	Odmiany	Fuzaryjne wędnięcie grochu (<i>Fusarium spp.</i>)		Zgorzelowa plamistość grochu (<i>Ascochyta pisi</i>)		Mączniak prawdziwy grochu (<i>Erysiphe pisi</i>)		Mączniak rzekomy grochu (<i>Peronospora pisi</i>)		Rdza grochu (<i>Uromyces pisi</i>)	
		2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024
	1	2		3		4		5		6	
	Wzorzec	7,2	7,0	7,3	6,7	7,2	6,0	7,0	6,4	6,6	7,3
1	Asgard	-0,4	-0,8	-0,1	0,0	0,1	-0,1	0,0	-0,1	-0,8	0,2
2	Astronaute	-0,3	-0,3	0,1	-0,1	0,0	-0,1	0,3	0,2	-0,1	0,4
3	Autentic ^{CCA}	-0,7	-0,5	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	-0,1	-0,1	0,1
4	Batuta	0,4	0,5	-0,1	0,4	-0,1	0,2	-0,2	0,2	0,4	0,2
5	Colin ^{PWS}	0,4	-0,1	0,3	0,2	0,0	0,4	-0,1	-0,2	0,4	0,2
6	Grot	-0,3	-0,1	-0,3	-0,1	0,0	-0,1	-0,3	-0,2	0,7	0,6
7	Hubal ^P	0,2	0,2	0,1	0,0	-0,1	-0,2	-0,5	0,0	-0,4	-0,5
8	Iconic ^{CCA}	-0,6		0,0		0,0		0,3		0,5	
9	Jowisz	0,3	0,2	-0,3	0,2	-0,1	0,1	-0,2	0,1	0,4	0,4
10	Kameleon ^{CCA}	0,1	-0,5	-0,1	-0,2	-0,3	-0,2	0,3	0,5	0,0	0,2
11	Kaplan ^{CCA}	0,0	0,1	0,0	0,2	0,0	-0,1	-0,1	0,0	-0,3	0,4
12	Kazek	0,2	0,5	-0,2	-0,2	0,0	0,0	0,2	0,0	-0,8	0,6
13	Massko	-0,2		-0,1		0,1		0,6		-0,1	
14	Mefisto ^{PWS}	0,2	0,4	0,5	0,2	0,1	0,2	0,0	0,4	0,2	0,3
15	Orchestra ^{CCA}	-0,6	-0,5	-0,1	-0,1	0,0	-0,2	-0,1	-0,1	-0,5	-0,4
16	Ostinato ^{CCA}	-0,6	-0,1	0,1	0,0	0,0	-0,3	0,1	-0,3	0,4	0,6
17	SM Market	0,5	0,4	0,1	0,2	0,0	-0,1	0,2	0,2	0,2	0,4
18	Symbios ^{CCA}	-0,2	0,0	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,3	0,0	0,5	-0,2
19	Turnia ^P	0,2	0,3	0,0	-0,1	0,3	-0,1	-0,7	0,0	0,0	-0,4
20	Twister	0,1	0,1	0,1	-0,1	0,1	-0,1	-0,3	-0,3	0,2	-0,8
21	Ursus	0,8	0,4	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	0,1	-0,1	-0,3	-0,7
Liczba doświadczeń		3	7	9	10	7	15	4	9	2	3

Kol. 1: wzorzec; 2025, 2024 – średnia z wszystkich badanych odmian; P – odmiana pastewna, WS – odmiana wysoka, CCA – odmiana z katalogu CCA, niewpisana do KR

cd. tabeli 7

Lp.	Odmiany	Wyleganie						Wysokość roślin		Równomierność dojrzewania		Udział roślin zielonych przed zbiorem jednofazowym		Pęknięcie strąków			
		w fazie końca kwitnienia			przed zbiorem			cm		skala 9°		%		skala 9°			
		2025		2024		2025		2024		2025		2024		2025		2024	
		8	7,6	7,9	5,3	6,1	99	78	8,0	7,9	4,6	1,3	6,9	7,9			
9		10		11		12		13									
1	Wzorzec																
1	Asgard	0,2	0,3	0,5	0,7	-5	-1	0,2	0,2	-0,4	0,0	0,0	0,0				
2	Astronaute	0,1	0,4	0,3	0,3	-5	-2	0,3	0,4	-2,2	-0,9	0,3	0,2				
3	Autentic <i>cca</i>	0,1	0,1	0,1	0,3	-3	-3	0,0	0,1	-0,8	-0,3	0,2	0,1				
4	Batuta	0,1	0,2	0,2	0,1	0	3	-0,1	-0,2	3,5	0,1	0,0	0,4				
5	Colin ^{PWS}	0,1	0,1	0,0	-0,1	7	5	0,0	-0,2	0,2	0,3	-0,3	0,1				
6	Grot	-0,2	-0,4	-0,8	-0,7	-5	-1	0,1	0,0	-0,8	0,5	-0,2	-0,3				
7	Hubal ^P	-1,3	-1,5	-1,3	-1,8	-3	-1	-0,3	0,0	1,2	0,4	-0,7	-0,8				
8	Iconic <i>cca</i>	0,2		0,3		1		0,3		-0,8		-0,2					
9	Jowisz	0,2	0,1	0,3	0,0	2	0	-0,2	-0,2	2,1	-0,1	0,4	0,1				
10	Kameleon <i>cca</i>	0,2	0,1	0,6	0,1	-2	-3	0,1	0,2	-0,9	-0,4	0,2	0,1				
11	Kaplan <i>cca</i>	0,0	0,1	-0,2	-0,1	-2	-1	0,1	0,0	-0,7	0,3	0,0	0,0				
12	Kazek	-0,1	-0,2	0,0	-0,2	4	7	0,0	-0,1	0,4	-0,1	0,2	0,2				
13	Massko	0,1		-0,2		-2		0,0		-1,2		0,1					
14	Mefisto ^{PWS}	0,2	0,3	0,3	0,4	11	12	-0,1	-0,3	0,1	1,7	-0,2	0,1				
15	Orchestra <i>cca</i>	-0,2	0,3	0,0	0,2	-3	-3	0,1	0,3	-1,7	-0,7	0,3	-0,5				
16	Ostinato <i>cca</i>	0,2	0,3	0,6	0,5	-2	0	0,1	0,0	-1,3	-0,2	0,2	0,0				
17	SM Market	0,3	0,4	0,6	0,6	2	0	-0,1	-0,3	0,7	0,7	0,2	0,2				
18	Symbios <i>cca</i>	0,0	0,0	0,2	0,2	0	-1	0,2	0,3	-1,6	-0,5	0,3	0,2				
19	Turnia ^P	-0,5	-0,4	-1,1	-0,7	-3	0	-0,2	-0,2	-0,2	0,3	-0,7	-0,2				
20	Twister	0,1	-0,4	-0,4	-0,6	4	-2	-0,1	-0,2	1,2	0,3	-0,2	0,2				
21	Ursus	0,1	-0,1	0,1	0,0	2	4	-0,2	-0,3	3,2	-0,1	0,3	0,1				
Liczba doświadczeń		19	12	30	27	32	30	28	29	4	6	4	4				

cd. tabeli 7

Lp.	Odmiany	Masa 1000 nasion		Przyrost masy nasion w stosunku do suchej masy próby												Uszkodzenia nasion przez:			
		g		czas namaczania w godzinach						%						pachówkę strąkóweczkę (<i>L.aspeyresia nigricana</i>)		strąkowca (<i>Bruchus pisorum L.</i>)	
		2025	2024	1	3	5	7	24	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	
		14	15	16	17	18	19	20	21	20	21	20	21	20	21	20	21	20	21
1	Wzorzec	225	200	25,1	23,4	55,4	52,4	75,7	73,2	87,8	84,6	111,5	115,9	3,7	6,9	3,7	6,6		
2	Asgard	8	-6	1,5	2,6	3,3	1,9	2,9	5,3	3,4	6,2	2,0	5,2	0,5	0,2	0,5	1,1		
3	Astronaute	11	1	4,2	3,8	4,5	6,6	2,9	7,6	3,0	7,4	1,8	5,8	-0,1	0,0	0,3	-0,6		
4	Autentic <i>cca</i>	11	1	0,9	2,1	0,7	6,9	1,0	8,7	1,5	9,4	0,0	4,7	-0,3	-0,9	-0,4	0,7		
5	Batuta	-4	2	-3,8	-6,2	-3,8	-8,9	-4,3	-9,9	-5,0	-10,1	-0,5	-3,4	-0,7	-0,9	-0,6	1,1		
6	Colin ^{PWS}	-26	-26											0,4	-0,1	-1,2	-2,3		
7	Grot	11	10	-2,2	-0,6	-4,2	-7,9	-7,1	-11,7	-7,7	-12,8	-6,1	-8,0	-0,2	0,5	-0,4	0,8		
8	Hubal ^P	8	3											1,4	0,2	-1,6	-3,4		
9	Iconic <i>cca</i>	15		-1,9		-1,0		1,6		3,4		3,7		-1,5	-0,1				
10	Jowisz	-4	3	-0,2	-2,2	-4,4	-4,5	-5,6	-7,7	-6,9	-9,5	-4,1	-8,3	-0,5	1,8	0,1	0,0		
11	Kameleon <i>cca</i>	10	6	2,9	2,4	3,8	4,7	3,4	3,4	2,9	3,4	0,5	1,6	0,8	-0,3	-0,3	1,4		
12	Kaplan <i>cca</i>	-15	-13	5,8	12,8	8,9	14,6	8,2	13,1	8,0	13,0	5,6	7,5	-0,1	-0,9	0,8	1,9		
13	Kazek	24	21	-2,2	-0,8	-2,5	-0,2	-3,3	0,4	-4,3	0,7	-4,2	-0,3	0,5	0,2	1,6	2,3		
14	Massko	19		2,3		4,5		5,8		5,6		1,1		-0,6	-0,2				
15	Mefisto ^{PWS}	1	-5											1,5	1,5	-0,5	-1,7		
16	Orchestra <i>cca</i>	17	18	4,2	4,4	5,9	4,7	7,6	6,0	7,8	6,7	3,3	2,7	-1,0	-1,1	0,8	-1,5		
17	Ostinato <i>cca</i>	-5	-11	0,1	-3,5	-1,8	1,5	-0,8	2,4	-0,7	2,8	0,6	4,5	0,5	1,4	0,7	1,2		
18	SM Market	-13	-11	-5,7	-3,5	-10,2	-10,3	-10,6	-11,1	-10,6	-11,4	-4,1	-5,1	-1,1	-0,6	0,9	2,1		
19	Symbios <i>cca</i>	8	-1	2,3	-1,2	4,9	4,0	6,0	5,9	6,3	7,6	2,9	4,0	-0,2	1,0	0,9	0,2		
20	Turnia ^P	-35	-21											0,5	2,0	-1,5	-3,2		
21	Twister	-32	-26	-6,0	-3,9	-6,4	-3,8	-4,5	4,3	-1,9	5,9	2,4	5,2	0,8	-0,4	-0,3	1,7		
22	Ursus	-10	-2	-2,3	-6,9	-2,4	-8,0	-3,1	-10,6	-4,7	-11,6	-5,0	-6,4	-1,1	-1,2	1,0	3,0		
23	Liczba doświadczeń	30	27	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	8	9	13	12		

Kol. 1: wzorzec: 2025, 2024 – średnia z wszystkich badanych odmian; ^P – odmiana pastewna, ^{WS} – odmiana wysoka, *cca* – odmiana z katalogu CCA, niewpisana do KR

Kol. 15-19: pomiary wykonano jedynie dla odmian ogólnoużytkowych

4. ŁUBIN Biały

---

autor:

Agnieszka Osiecka

W roku 2025 w stacjach i zakładach doświadczalnych COBORU założono 8 doświadczeń porejestrowych z odmianami łubinu białego (rys. 1) oraz jedno poza siecią badawczą w Modliszewicach (woj. świętokrzyskie), którego wyniki włączono do opracowania. W doświadczeniach badano cztery odmiany niesamokończące wpisane do Krajowego rejestru.

Dwa doświadczenia na północy i północnym-wschodzie Polski założono w pierwszych dniach kwietnia, a pozostałe w ostatniej dekadzie marca. Warunki do siewu generalnie były dobre, jedynie w Karzniczce i Krzyżewie w tym czasie gleba była wyraźnie przesuszona. Wschody były dość długie, w większości doświadczeń nastąpiły dopiero po trzech tygodniach. Najdłużej trwały tam, gdzie siewy wykonano w kwietniu (Karzniczka, Krzyżewo, Modliszewice), gdyż w wielu rejonach Polski miesiąc ten charakteryzował się niedoborem opadów atmosferycznych.

Stan roślin po wschodach i w fazie początkowego wzrostu ogólnie był dobry mimo, że w miesiącach wiosennych było raczej sucho. W Karzniczce objawy okresowej suszy wiosennej były najbardziej widoczne, jednak późniejsze opady poprawiły kondycję roślin.

W połowie doświadczeń z łubinem białym początek kwitnienia odnotowano już w ostatnich dniach maja, a w pozostałych w pierwszej dekadzie czerwca. Faza kwitnienia przebiegała z różną intensywnością. W Krzyżewie i Kościelnej Wsi była ona stosunkowo krótka – trwała około dwóch tygodni, a w innych lokalizacjach wyraźnie dłuższa. W Słupi, Rychlikach i Karzniczce łubin biały kwitł miesiąc. W tym okresie warunki pogodowe dla wzrostu roślin były dobre, głównie ze względu na dostatek opadów.

Bujny wzrost roślin łubinu białego w lipcu umożliwiły duże opady. W większości lokalizacji suma opadów w tym miesiącu wyniosła ponad 100 mm, przy czym w Karzniczce, Słupi i Rychlikach spadło ponad 200 mm deszczu. Rośliny łubinu białego były najwyższe w Słupi i w Karzniczce (średnio 88 cm i 85 cm), a najniższe w Sulejowie (średnio 54 cm). Wyleganie roślin występowało w różnym natężeniu. Wyjątkowo duże odnotowano w Rychlikach (średnia ocena 3,3 w skali 1-9), gdyż rośliny były stosunkowo wysokie, a opady miesięczne znacznie powyżej normy wieloletniej. W pozostałych lokalizacjach rośliny wyległy w niewielkim stopniu lub zjawisko wcale nie wystąpiło.

Porażenie roślin przez patogeny było niewielkie. Objawy antraknozy obserwowano jedynie w Sulejowie w niewielkim natężeniu (przed zbiorem średnia ocena 8,0) i brunatnej plamistości liści w Tarnowie (średnia ocena 7,4). Objawów innych chorób nie odnotowano.

Ze względu na dostatek wody w glebie faza dojrzewania była bardzo rozciągnięta w czasie i opóźniona w porównaniu do sezonów wcześniejszych. Dojrzałość techniczną najwcześniej odnotowano w Rychlikach – w pierwszych dniach sierpnia, a najpóźniej w Karzniczce – dopiero w pierwszych dniach września.

Zbiory łubinu białego były uzależnione od lokalnego przebiegu pogody - zwłaszcza częstotliwości występowania opadów deszczu. Łubin biały najwcześniej skoszono w Kościelnej Wsi i Sulejowie – pod koniec pierwszej połowy sierpnia. Większość doświadczeń zebrano w drugiej połowie tego miesiąca. W Karzniczce rośliny łubinu białego najbardziej przedłużyły dojrzewanie z powodu znacznego nadmiaru opadów. W związku z tym i z trudnymi warunkami polowymi, zbiór roślin był możliwy dopiero w ostatniej dekadzie września i to przy dużej wilgotności nasion (powyżej 20%).

Plon nasion łubinu białego wyniósł średnio 38,0 dt z ha i był wyższy o 13% w porównaniu do plonu uzyskanego w roku 2024. Największy średni plon nasion uzyskano w Kościelnej Wsi (51,4 dt z ha), a najmniejszy w Cieciborze Dużym (29,0 dt z ha). Średni plon nasion łubinu białego był zdecydowanie większy w porównaniu do dwóch innych gatunków łubinu (wąskolistnego i żółtego).

Rys. 1. Rozmieszczenie doświadczeń PDO z odmianami łubinu białego w roku 2025

Tabela 1 a

ŁUBIN BIAŁY. Dane meteorologiczne. Miesięczna suma opadów i procent normy wieloletniej. Rok 2025

Lp.	SDOO/ZDOO	Miesiąc						Suma III-VIII	Procent śr. wieloletniej
		III	IV	V	VI	VII	VIII		
		2	3	4	5	6	7	8	9
suma opadów (mm)									
1	Karzniczka	9	8	72	120	225	92	525	141
2	Krzyżewo	21	11	61	51	118	48	310	92
3	Kościelna Wieś	30	43	47	39	103	31	292	97
4	Tarnów	22	34	79	33	81	50	298	76
5	Słupia	33	28	58	70	253	21	463	112
6	Sulejów	30	11	62	49	130	13	295	77
7	Rychliki	21	9	65	69	247	74	484	136
8	Cicibór Duży	34	13	109	75	122	47	401	114

Kol. 1: brak danych meteorologicznych z Modliszewic

Kol. 9: wielolecie 1996-2024

Tabela 1b

ŁUBIN BIAŁY. Dane meteorologiczne. Temperatura powietrza. Rok zbioru 2025

Lp.	SDOO/ZDOO	Miesiąc					
		III	IV	V	VI	VII	VIII
		1	2	3	4	5	6
średnia temperatura powietrza na wysokości 2 m (°C)							
1	Karzniczka	5,4	9,2	9,9	15,7	18,0	17,0
2	Krzyżewo	5,7	10,0	10,8	17,4	19,4	17,8
3	Kościelna Wieś	6,7	11,8	12,5	19,0	19,9	19,1
4	Tarnów	6,8	11,4	11,8	18,9	19,6	19,0
5	Słupia	6,4	11,0	11,5	18,5	19,4	18,9
6	Sulejów	6,1	11,2	11,6	18,4	19,5	18,9
7	Rychliki	5,7	9,7	10,3	16,6	18,8	17,7
8	Cicibór Duży	6,6	10,7	11,3	18,1	19,9	18,6
średnia temperatura powietrza na wysokości 2 m (odchylenie od średniej wieloletniej w °C)							
1	Karzniczka	2,8	1,8	-2,3	0,1	0,3	-0,8
2	Krzyżewo	3,8	2,0	-2,7	0,2	0,3	-0,6
3	Kościelna Wieś	2,8	2,5	-1,9	0,9	0,1	-0,3
4	Tarnów	2,9	2,5	-1,8	1,6	0,7	0,3
5	Słupia	3,7	2,8	-1,7	1,6	0,7	0,5
6	Sulejów	3,2	2,8	-2,1	1,1	0,3	0,2
7	Rychliki	3,1	1,6	-2,5	0,1	0,1	-0,9
8	Cicibór Duży	4,1	2,2	-2,7	0,5	0,2	-0,3

Kol. 1: brak danych meteorologicznych z Modliszewic

Kol. 1: wielolecie 1996-2024

Tabela 2

ŁUBIN BIAŁY. Odmiany i doświadczenia. Lata zbioru 2025, 2024

Lp.	Odmiana	Rok wpisania do KR	Zachowujący		Materiał siewny				Obsada nasion	Ilość wysiewu	
					zdolność kiełkowania		masa 1000 nasion				
					%		g				
					2025	2024	2025	2024			
1	2	3		4		5		6	7		
1	Butan	2000	HR Smolice	PL	98	91	270	286	80	220	251
2	Kulig	2023	PHR Tulce	PL	91	89	214	313	80	188	281
3	SM Belter	2024	HR Smolice	PL	94	90	266	302	80	226	268
4	SM Bolid	2025	HR Smolice	PL	94		320		80	272	
Bilans doświadczeń:		- założone i przyjęte do syntezy			9	9					

Kol. 3: HR Smolice – "Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR", PHR Tulce – Poznańska Hodowla Roślin sp. z o.o. Tulce; PL – Polska

Tabela 3

ŁUBIN BIAŁY. Warunki polowe i agrotechniczne doświadczeń oraz daty siewu, zbioru i ważniejszych faz rozwojowych. Rok zbioru 2025

Wyszczególnienie		2025	2024
1		2	3
Średnia rolnicza wartość gleb w 100° skali IUNG		76	76
Kompleks przydatności rolniczej gleb:		% doświadczeń	
- 1		11	11
- 2		45	45
- 4		33	33
- 8		11	11
Odczyn gleby (pH w KCl):			
- powyżej 6,5		11	
- 5,6 – 6,5		78	89
- 4,6 – 5,5		11	11
Przedplon:			
- zboża		89	78
- rzepak ozimy		11	11
Wapnowanie:			
- pod przedplon		11	23
- wcześniej		89	77
Nawożenie mineralne:		kg czystego składnika na 1 ha	
- P ₂ O ₅	- średnio	43	44
- K ₂ O	- średnio	78	73
- N	- średnio	19	13
- N	- zakres	0-30*	0-24*
		% doświadczeń	
Zaprawianie nasion		100	100
Zastosowanie szczepionki bakteryjnej		100	100
		data	
Siew	- średnio	28.03	04.04
	- najwcześniejszy	22.03	27.03
	- najpóźniejszy	03.04	13.04
Wschody		18.04	24.04
Początek kwitnienia		29.05	30.05
Koniec kwitnienia		25.06	25.06
Początek dojrzewania		25.07	21.07
Dojrzałość techniczna		13.08	02.08
Zbiór	- średnio	25.08	15.08
	- najwcześniejszy	13.08	02.08
	- najpóźniejszy	23.09	05.09
Liczba doświadczeń		9	9

*- w niektórych doświadczeniach zastosowano dawkę startową

Tabela 4

ŁUBIN BIAŁY. Plon oraz cechy jakościowe nasion odmian (odchylenia od wzorca). Lata zbioru: 2025, 2024, 2024-2025

Lp.	Odmiana	Plon						Zawartość							
		nasion			białka ogólnego			białka ogólnego		tłuszczu surowego		włókna surowego		alkaloidów suma	
		dt z ha			kg z ha					% suchej masy					
		2025	2024	2024-2025	2025	2024	2024-2025	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024
1		2	3	4	5	6	7	8	9						
	Wzorzec	38,0	33,6	35,8	1135	1028	1082	34,7	35,6	11,5	14,6				
1	Butan	-2,2	-0,2	-1,2	-95	10	-43	-0,9	0,7	0,3	-0,7	0,016	0,016	0,016	0,016
2	Kulig	-3,1	-0,1	-1,6	-102	-5	-54	-0,3	-0,1	-0,2	0,0	0,024	0,020	0,024	0,020
3	SM Belter	3,4	1,6	2,5	118	92	105	0,5	1,4	-1,6	0,2	0,016	0,016	0,016	0,016
4	SM Bolid	1,8			79			0,7				0,016	0,016	0,016	0,016
Liczba doświadczeń		9	9	18	9	9	18	5	5	3	3				3

Kol. 7 i 8: w roku 2025 oznaczeń zawartości tłuszczu i włókna surowego w nasionach nie wykonano

Kol. 9: wartości rzeczywiste

Tabela 5

ŁUBIN BIAŁY. Ważniejsze cechy rolniczo-użytkowe odmian (odchylenia od wzorca). Lata zbioru 2025, 2024

Lp.	Odmiana	Ocena wschodów		Ocena stanu ogólnego w fazie początku kwitnienia		Wysokość roślin		Równomierność dojrzewania		Masa 1000 nasion		Okres od siewu do:			Długość fazy od początku do końca kwitnienia					
		skala 9°		skala 9°		cm		skala 9°		g		liczba dni								
		2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024			
		2	3	4	5	6	7	8	9	10										
1																				
	Wzorzec	8,4	8,5	8,6	8,4	72	58	8,2	8,2	256	280	64	52	120	107	136	118	24	27	
1	Butan	0,0	0,0	-0,1	0,0	-1	0	0,1	0,1	13	4	-1	-1	-1	-1	-2	0	1	2	
2	Kulig	-0,2	0,0	0,0	0,0	-2	-1	0,0	-0,1	0	0	-1	-1	-2	-1	-1	0	0	2	
3	SM Belter	0,1	-0,1	0,1	0,0	2	3	-0,1	-0,1	-3	-11	1	2	2	4	1	2	0	2	
4	SM Bolid	0,0		0,0		1		0,0		-10		1		1		2		0		
Liczba doświadczeń		9	9	9	9	9	9	9	9	8	9	8	8	8	8	8	8	8	8	8

Kol. 1: wzorzec – średnia z wszystkich odmian badanych w danym roku

Tabela 6

**ŁUBIN BIAŁY. Porażenie roślin przez ważniejsze choroby oraz reakcja odmian na niekorzystne zjawiska (odchYLEnia od wzorca).
Lata zbioru 2025, 2024**

Lp.	Odmiana	Wyleganie w fazie						Antraknoza (<i>Colletotrichum lupini</i>)				Szara plamistość liści tubinu (<i>Stemphylium botryosum</i>)	Fuzaryjne wędnięcie (<i>Fusarium oxysporum</i>)	Pęknięcie strąków		
		końca kwitnienia		przed zbiorem		termin I		termin II		Brunatna plamistość liści	2024			2025	2024	2025
		2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024							
		2		3		4		5		6				7		8
		skala 9°														
	Wzorzec	8,3	7,3	7,0	6,2	8,4	7,1	8,0	8,0	8,0	8,0	7,1	5,6	8,6	7,8	7,8
1	Butan	-0,3	-0,3	-0,4	-0,3	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	0,1	0,4	0,3	-0,8
2	Kullig	-0,1	0,8	-0,2	0,0	-0,1	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	-0,3	0,4	-0,8	0,3
3	SM Belter	0,2	0,8	0,3	0,2	0,3	0,6	0,0	0,3	0,0	0,2	0,2	0,1	-0,6	0,3	0,3
4	SM Bolid	0,2		0,3		-0,1		0,0		0,0	-0,1				0,3	
Liczba doświadczeń		3	1	5	4	1	1	1	4	1	1	1	1	1	1	1

Kol. 1: wzorzec – średnia z wszystkich odmian badanych w danym roku

Kol. 3: termin I – obserwację przeprowadzono w fazie pełni kwitnienia

Kol. 4: termin II – obserwację przeprowadzono w fazie od początku dojrzewania strąków na pędzie głównym

5. ŁUBIN WĄSKOLISTNY

---

autor:

Justyna Niedziela

W opracowaniu przedstawiono wyniki założonych w roku 2025 doświadczeń odmianowych z łubinem wąskolistnym. Badania prowadzono w 30 lokalizacjach, tj. stacjach i zakładach doświadczalnych oceny odmian COBORU oraz w Stacji Hodowli Roślin w Wiatrowie (rys. 1). Badano 14 zarejestrowanych odmian o niskiej zawartości alkaloidów (13 niesamokończących i jedną samokończącą).

Odmiany łubinu wąskolistnego w doświadczeniach wysiewano z reguły pod koniec marca i w pierwszej dekadzie kwietnia. Średnia temperatura powietrza w kwietniu była wyższa o ponad dwa stopnie w porównaniu do wielolecia, jednak lokalnie występujące przygruntowe przymrozki w pierwszej dekadzie miesiąca znacznie opóźniły wschody roślin. Najniższą temperaturę na wysokości 5 cm nad powierzchnią gruntu odnotowano we Wróćkowie (-7,6°C), a przygruntowe przymrozki występowały tam od 3 do 13 kwietnia. W Kochcicach 10 kwietnia odnotowano - 7,1 °C, a temperatury poniżej 0°C występowały od 4 do 11 kwietnia. Niekorzystny wpływ na rozwój młodych roślin miał również deficyt wody występujący w wielu doświadczeniach. W kwietniu sumy opadów powyżej średniej wieloletniej odnotowano tylko w Kościelnej Wsi, Jeleniej Górze i Nowym Lublińcu. W pozostałych doświadczeniach suma opadów była niższa od normy wieloletniej. Najniższe sumy opadów odnotowano głównie w północnej i centralnej części kraju (Białogard, Karzniczka, Marianowo, Ruska Wieś, Głodowo, Nowa Wieś Ujska) i tam było przeważnie sucho.

W drugiej dekadzie kwietnia temperatury znacznie wzrosły, przez kilka dni w wielu lokalizacjach temperatury maksymalne przekraczały 25°C. Wzrost i rozwój łubinu w tym czasie był dość intensywny. Pod koniec trzeciej dekady kwietnia ponownie się ochłodziło, lokalnie wystąpiły przygruntowe przymrozki ze spadkiem temperatury do -5°C, co skutkowało zahamowaniem wzrostu roślin.

Chłodno było także w maju, średnia temperatura powietrza była niższa o ponad 2°C od średniej wielolecia, a na początku maja notowano lokalnie przygruntowe przymrozki. W Białogardzie, Wróćkowie, Krzyżewie, Marianowie i Kochcicach temperatura przy powierzchni gruntu spadła do -5,0°C. Zwłaszcza we Wróćkowie długo trwające przymrozki mocno spowolniły wzrost łubinu. Rośliny były bardzo niskie, porażone chorobami i konieczne było wcześniejsze zakończenie doświadczenia. Wiosenne przymrozki uszkodziły również rośliny łubinu w doświadczeniach prowadzonych w Nowej Wsi Ujskiej i Uhninie, co skutkowało podjęciem decyzji o wcześniejszym zakończeniu tych doświadczeń. Ilość opadów w maju była zróżnicowana regionalnie. W województwach warmińsko-mazurskim, dolnośląskim, małopolskim i podkarpackim sumy opadów były dość wysokie. Z kolei w województwach zachodnio-pomorskim, wielkopolskim, lubuskim i świętokrzyskim wystąpił deficyt opadów. Najwyższe sumy opadów, przekraczające 80 mm, odnotowano w Ciciborze Dużym, Jeleniej Górze i Nowym Lublińcu. Najmniej opadów w maju wystąpiło natomiast w Nowych Liniach, gdzie spadło zaledwie 16 mm deszczu.

Terminy osiągnięcia kolejnych faz rozwojowych łubinu w 2025 roku następowały o około tydzień później w porównaniu do ubiegłego sezonu wegetacyjnego. Początek kwitnienia obserwowano przeważnie w pierwszej dekadzie czerwca, średnio o tydzień później niż w roku 2024 i o pięć dni wcześniej w odniesieniu do roku 2023. Rośliny kwitły średnio dwa tygodnie.

W czerwcu temperatura powietrza wzrosła, a średnia temperatura miesiąca była wyższa od normy wieloletniej. Wegetacja roślin wyraźnie przyspieszyła. Natomiast pod względem ilości opadów czerwiec był miesiącem przeciętnym. Suma opadów stanowiła 92% normy wielolecia. Wysokie temperatury nie sprzyjały jednak zaspokajaniu potrzeb wodnych roślin. W większości lokalizacji suma opadów w całym miesiącu była niższa niż w wieloleciu. Wysokie temperatury i deficyt wody ograniczały wzrost i rozwój roślin w niektórych doświadczeniach. Mimo tego, rośliny były wyższe w porównaniu do roku ubiegłego.

W większości miejscowości dojrzewanie roślin rozpoczęło się w pierwszej dekadzie lipca, średnio o tydzień później niż w roku ubiegłym. Wyleganie roślin przed zbiorem w niewielkim nasileniu wystąpiło tylko w siedmiu doświadczeniach. W lipcu wartości temperatur były zbliżone do średniej wieloletniej, a ilość opadów znacznie wyższa niż w wieloleciu. W większości lokalizacji sumy opadów przekraczały 80 mm. Intensywne opady deszczu w wielu rejonach znacznie utrudniały i opóźniały zbiory. W większości doświadczeń zbiory łubinu wąskolistnego przeprowadzono w trzeciej dekadzie lipca lub w pierwszej dekadzie sierpnia, średnio o około dwa tygodnie później niż w roku 2024.

Na roślinach łubinu obserwowano objawy chorób pochodzenia grzybowego, głównie fuzaryjnego wędnięcia, szarej plamistości liści oraz antraknozy. Porażenie łubinu przez fuzaryjne wędnięcie w dość dużym nasileniu odnotowano w Kawęczynie (średnia ocen 4,6° w skali 1-9) i we Wróćkowie (średnia ocena 5,3°). W sześciu innych doświadczeniach obserwowano porażenie roślin szarą plamistością liści łubinu (opadziną liści). W Marianowie choroba ta wystąpiła w dużym nasileniu (średnia ocen 5,5° w skali 1-9), co skutkowało przedwczesnym opadaniem liści łubinu i znaczną redukcją plonów. W wielu doświadczeniach obserwowano objawy antraknozy, ale choroba ta nie spowodowała znaczącego obniżenia plonowania. W sezonie wegetacyjnym 2025 roku w wielu doświadczeniach obserwowano również zwiększoną presję oprzędzika.

W roku 2025 do syntezy rocznej przyjęto 26 doświadczeń. Oprócz wcześniejszego zakończenia trzech doświadczeń, zdyskwalifikowano również plony nasion uzyskane z doświadczenia w Ruskiej Wsi, ze względu na dużą nieścisłość wyników. Plon nasion był bardzo zróżnicowany w miejscowościach i zawierał się w przedziale od 7,2 dt z ha w Marianowie do 36,1 dt z ha w Pawłowicach. Średni plon nasion z doświadczeń uzyskany w 2025 roku wyniósł 19,3 dt z ha i był niższy o 11% od plonu nasion uzyskanego w roku ubiegłym.

I-VI - rejony przyjęte w ocenie odmian roślin rolniczych

- X – doświadczenie zdyskwalifikowane przed zbiorem nasion
- / – doświadczenie zdyskwalifikowane po zbiorze nasion

Rys. 1. Rozmieszczenie doświadczeń PDO z odmianami łubinu wąskolistnego w roku 2025

Tabela 1a

ŁUBIN WĄSKOLISTNY. Dane meteorologiczne – miesięczne sumy opadów. Rok 2025

Lp.	SDOO/ZDOO	Rejon	Miesiąc						Suma III-VIII	Procent śr. wieloletniej
			III	IV	V	VI	VII	VIII		
			1	2	3	4	5	6		
suma opadów (mm)										
1	Białogard	I	7	6	52	66	98	81	311	80
2	Karzniczka	I	9	8	72	120	225	92	525	141
3	Nowe Linie	I	13	10	16	52	146	28	265	
4	Wyczechy	I	19	23	51	99	117	90	399	109
5	Krzyżewo	II	21	11	61	51	118	48	310	92
6	Marianowo	II	25	9	78	46	140	46	345	103
7	Ruska Wieś	II	34	9	63	85	156	32	378	103
8	Wróćkowo	II	33	19	80	49	218	84	482	141
9	Bobrowniki	III	9	11	41	69	66	68	264	82
10	Głodowo	III	24	4	47	51	119	33	277	84
11	Kościelna Wieś	III	30	43	47	39	103	31	292	97
12	Nowa Wieś Ujska	III	5	6	37	56	90	77	270	76
13	Śrem	III	21	26	45	51	85	102	330	106
14	Świebódzin	III	13	16	34	63	142	33	302	96
15	Cicibór Duży	IV	34	13	109	75	122	47	401	114
16	Kawęczyn/Radzi- ków	IV	19	21	59	43	81	8	231	•
17	Lućmierz	IV	28	17	51	64	165	24	349	93
18	Seroczyn	IV	30	27	81	47	69	55	309	83
19	Sulejów	IV	30	11	62	49	130	13	295	77
20	Uhnin	IV	37	19	53	54	100	15	279	76
21	Jelenia Góra	V	32	40	101	81	124	77	454	102
22	Kochcice	V	36	23	41	43	134	19	295	75
23	Krościna Mała	V	14	28	58	54	72	72	299	87
24	Pawłowice	V	25	14	47	53	77	12	227	62
25	Tarnów	V	22	34	79	33	81	50	298	76
26	Tomaszów Bol.	V	21	6	75	83	63	116	364	101
27	Nowy Lubliniec	VI	46	65	89	63	129	43	435	105
28	Słupia	VI	33	28	58	70	253	21	463	112
29	Węgrzce	VI	39	17	34	60	134	31	316	72

Kol. 10: wielolecie 1996-2024; • – brak danych

Tabela 1b

ŁUBIN WĄSKOLISTNY. Dane meteorologiczne – średnie miesięczne temperatury powietrza. Rok 2025

Lp.	SDOO/ZDOO	Rejon	Miesiąc					
			III	IV	V	VI	VII	VIII
			1	2	3	4	5	6
średnia temperatura powietrza na wysokości 2 m (°C)								
1	Białogard	I	5,7	10,1	11,4	17,0	18,9	17,5
2	Karzniczka	I	5,4	9,2	9,9	15,7	18,0	17,0
3	Nowe Linie	I	5,8	10,9	12,0	17,9	19,1	18,1
4	Wyczechy	I	5,4	10,0	10,5	16,2	18,1	17,2
5	Krzyżewo	II	5,7	10,0	10,8	17,4	19,4	17,8
6	Marianowo	II	6,2	10,7	11,3	17,7	19,9	18,3
7	Ruska Wieś	II	5,9	10,1	10,6	16,9	19,2	17,7
8	Wróćkowo	II	5,1	9,5	10,0	16,3	18,2	17,2
9	Bobrowniki	III	6,0	11,0	11,7	17,6	19,2	18,3
10	Głodowo	III	5,8	10,9	11,4	17,7	19,3	18,1
11	Kościelna Wieś	III	6,7	11,8	12,5	19,0	19,9	19,1
12	Nowa Wieś Ujska	III	6,3	11,1	11,8	17,8	19,4	18,5
13	Śrem	III	7,0	12,2	13,1	19,5	20,2	19,6
14	Świebodzin	III	6,4	12,0	13,0	19,2	19,5	19,0
15	Cicibór Duży	IV	6,6	10,7	11,3	18,1	19,9	18,6
16	Kawęczyn/ Radzików	IV	6,8	11,9	12,3	18,8	20,2	19,4
17	Lućmierz	IV	6,5	11,5	11,7	18,3	19,6	18,7
18	Seroczyn	IV	6,6	10,9	11,2	18,0	19,6	18,7
19	Sulejów	IV	6,1	11,2	11,6	18,4	19,5	18,9
20	Uhnin	IV	6,8	10,7	11,3	18,4	20,0	19,0
21	Jelenia Góra	V	5,6	10,5	10,8	17,7	17,1	16,9
22	Kochcice	V	6,5	11,3	11,4	18,7	19,5	18,9
23	Krościna Mała	V	6,6	11,8	12,3	19,0	19,7	18,9
24	Pawłowice	V	6,5	11,4	11,7	19,0	19,7	19,2
25	Tarnów	V	6,8	11,4	11,8	18,9	19,6	19,0
26	Tomaszów Bol.	V	5,4	11,1	12,2	19,1	19,7	19,0
27	Nowy Lubliniec	VI	6,5	10,3	11,0	18,4	19,8	18,7
28	Słupia	VI	6,4	11,0	11,5	18,5	19,4	18,9
29	Węgrzce	VI	7,2	12,2	12,2	20,3	19,8	19,5
średnia temperatura powietrza na wysokości 2 m (odchylenie od średniej wieloletniej w °C)								
1	Białogard	I	2,7	2,3	-1,1	0,9	1,0	-0,1
2	Karzniczka	I	2,8	1,8	-2,3	0,1	0,3	-0,8
3	Nowe Linie	I	•	•	•	•	•	•
4	Wyczechy	I	3,0	2,3	-2,1	0,0	0,1	-0,6
5	Krzyżewo	II	3,8	2,0	-2,7	0,2	0,3	-0,6
6	Marianowo	II	4,3	2,5	-2,1	0,7	0,9	-0,1
7	Ruska Wieś	II	4,5	2,4	-2,4	0,3	0,5	-0,4

Lp.	SDOO/ZDOO	Rejon	Miesiąc					
			III	IV	V	VI	VII	VIII
			1	2	3	4	5	6
8	Wróćkowo	II	3,2	2,0	-2,7	0,1	-0,2	-0,8
9	Bobrowniki	III	2,9	2,6	-1,7	0,5	0,2	-0,4
10	Głodowo	III	2,9	2,3	-2,4	0,4	0,1	-0,5
11	Kościelna Wieś	III	2,8	2,5	-1,9	0,9	0,1	-0,3
12	Nowa Wieś Ujska	III	3,1	2,7	-1,4	0,9	0,5	0,0
13	Śrem	III	2,7	2,6	-1,6	1,0	-0,2	-0,2
14	Świebodzin	III	2,0	2,5	-1,3	1,2	-0,1	-0,2
15	Cicibór Duży	IV	4,1	2,2	-2,7	0,5	0,2	-0,3
16	Kawęczyn/ Radzików	IV	•	•	•	•	•	•
17	Lućmierz	IV	3,3	2,6	-2,3	0,8	0,2	-0,3
18	Seroczyn	IV	4,1	2,4	-2,7	0,6	0,3	0,1
19	Sulejów	IV	3,2	2,8	-2,1	1,1	0,3	0,2
20	Uhnin	IV	4,3	2,0	-2,8	0,6	0,1	0,2
21	Jelenia Góra	V	2,4	2,6	-1,9	1,5	-0,8	-0,7
22	Krościna Mała	V	3,2	2,7	-2,0	1,7	0,7	0,4
23	Kochcice	V	2,5	2,4	-1,9	1,1	0,2	-0,2
24	Pawłowice	V	2,9	2,6	-2,1	1,5	0,3	0,3
25	Tarnów	V	2,9	2,5	-1,8	1,6	0,7	0,3
26	Tomaszów Bol.	V	1,6	2,5	-1,1	2,0	0,9	0,4
27	Nowy Lubliniec	VI	3,7	1,6	-2,8	0,8	0,3	-0,1
28	Skołoszów	VI	3,7	2,8	-1,7	1,6	0,7	0,5
29	Węgrzce	VI	3,7	2,9	-2,0	2,4	0,0	0,1

Kol. 1: wielolecie 1996-2024; • – brak danych

Tabela 2

ŁUBIN WĄSKOLISTNY. Odmiany i doświadczenia. Lata zbioru 2025, 2024

Lp.	Odmiana	Rok wpisania do KR	Zachowujący		Materiał siewny				Ob-sada nasion	Ilość wysiewu	
					zdolność kiełkowania		masa 1000 nasion			szt./m ²	kg/ha
					%		g		2024, 2025		2025
					2025	2024	2025	2024		2025	2024
1	2	3	4	5	6	7					
niesamokończące niskoalkaloidowe											
1	Agat	2019	HR Smolice	PL	95	97	121	130	100	127	134
2	Bazalt	2019	HR Smolice	PL	97	88	110	139	100	113	158
3	Bolero	2016	PHR Tulce	PL	84	98	130	122	100	155	124
4	Nefryt	2025	PHR Tulce	PL	95		107		100	113	
5	Pogo	2023	PHR Tulce	PL	98	98	152	121	100	155	123
6	Roland	2017	HR Smolice	PL	95	94	112	137	100	118	146
7	Salsa	2015	PHR Tulce	PL	96	87	101	147	100	105	169
8	SM Cyrkon	2024	HR Smolice	PL	92	95	106	120	100	115	126
9	SM Filemon	2024	HR Smolice	PL	91	92	109	130	100	120	141
10	SM Kastor	2023	HR Smolice	PL	94	90	105	120	100	112	133
11	SM Orion	2022	HR Smolice	PL	95	95	130	150	100	137	158
12	SM Tales	2023	HR Smolice	PL	95	87	109	123	100	115	141
13	Zorba	2021	PHR Tulce	PL	89	89	119	119	100	133	134
samokończące niskoalkaloidowe											
14	Regent	2009	HR Smolice	PL	95	90	112	137	120	141	183
Bilans		- założone			30	30					
doświadczeń:		- wcześniej zakończone			3	6					
		- pominięte w opracowaniu			1	2					
		- przyjęte do syntezy			26	22					

Kol. 3: HR Smolice – "Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR", PHR Tulce – Poznańska Hodowla Roślin sp. z o.o. Tulce; PL – Polska

Tabela 3

ŁUBIN WĄSKOLISTNY. Warunki polowe i agrotechniczne doświadczeń oraz daty siewu, zbioru i ważniejszych faz rozwojowych. Lata zbioru 2025, 2024

Wyszczególnienie		2025	2024
1		2	3
Średnia rolnicza wartość gleb w 100° skali IUNG		70	67
Kompleks przydatności rolniczej gleb:		% doświadczeń	
- 1		10	7
- 2		17	17
- 4		45	43
- 5		21	27
- 6		0	3
- 8		3	0
- 10		3	0
- 11		0	3
Odczyn gleby (pH w KCl):			
- powyżej 7,2		0	0
- 6,6 – 7,2		27	10
- 5,6 – 6,5		57	77
- 4,6 – 5,5		10	10
- brak danych		7	3
Przedplon:			
- zboża		83	77
- kukurydza		3	13
- rzepak		3	3
- brak danych		11	3
Wapnowanie:			
- po przedplonie		20	7
- pod przedplon		3	13
- pod przedprzedplon		13	3
- wcześniej		63	77
Nawożenie mineralne:		kg czystego składnika na 1 ha	
- P ₂ O ₅	- średnio	39	34
- K ₂ O	- średnio	59	63
- N	- średnio	17	16
- N	- zakres	0-(32)*	0-(32)*
		% doświadczeń	
Zaprawianie nasion		100	100
Zastosowanie szczepionki bakteryjnej		96	96
		data	
Siew	- średnio	27.03	02.04
	- najwcześniejszy	20.03	20.03
	- najpóźniejszy	16.04	14.04
Wschody		15.04	07.04
Początek kwitnienia		03.06	27.05
Koniec kwitnienia		17.06	09.06
Początek dojrzewania		09.07	01.07
Dojrzałość techniczna		19.07	11.07
Zbiór	- średnio	07.08	25.07
	- najwcześniejszy	11.07	09.07
	- najpóźniejszy	04.09	03.09
Liczba doświadczeń		30	30

*- w niektórych doświadczeniach zastosowano dawkę startową

Tabela 4

ŁUBIN WĄSKOLIŚTNY. Plon oraz cechy jakościowe nasion odmian (odchylenia od wzorca). Lata zbioru: 2025, 2024, 2024-2025

Lp.	Odmiana	Plon				Zawartość						
		nasion		białka ogólnego		białka ogólnego	tłuszczu surowego	włókna surowego	alkaloidów (suma)			
		dt z ha		kg z ha					2025	2024	2025	2024
		2025	2024	2024-2025	2025	2024	2024-2025	2025	2024	2025	2024	
		2	3	4	5	6	7	8	9			
	Wzorzec	19,7	21,8	20,8	467	548	508	27,7	29,2	6,7	16,5	
1	Agat	0,2	2,1	1,2	-15	49	17	-1,2	-0,2	-0,2	0,9	0,016
2	Bazalt	-1,6	-0,8	-1,2	-17	6	-6	1,4	1,4	-0,4	0,2	0,015
3	Bolero	1,5	1,3	1,4	17	20	19	-1,0	-0,7	-0,4	0,4	0,023
4	Nefryt	-0,4			1			0,6				0,010
5	Pogo	2,1	0,4	1,3	33	10	22	-0,9	-0,1	-0,4	0,5	0,010
6	Roland	2,1	1,3	1,7	43	11	27	-0,4	-1,2	0,7	-0,8	0,011
7	Salsa	-0,5	-0,8	-0,7	-8	24	8	0,3	2,4	0,0	-0,2	0,021
8	SM Cyrkon	-0,7	0,3	-0,2	-21	-10	-16	-0,3	-1,0	-0,1	0,3	0,012
9	SM Filemon	-0,7	0,1	-0,3	-19	5	-7	-0,2	0,0	-0,2	-0,3	0,011
10	SM Kastor	-0,6	0,7	0,1	-14	8	-3	0,0	-0,5	0,3	1,1	0,013
11	SM Orion	0,7	1,1	0,9	22	18	20	0,3	-0,5	-0,8	-0,4	0,012
12	SM Tales	-0,7	-0,1	-0,4	9	-3	3	1,5	0,0	0,0	-1,2	0,011
13	Zorba	-0,6	-1,0	-0,8	-11	-1	-6	0,2	1,4	-0,1	-1,1	0,016
					samokończące niskokaloidowe							
14	Regent	-0,7	0,5	-0,1	-21	0	-11	-0,3	-0,7	0,6	0,0	0,012
	Liczba doświadczeń	26	22	48	26	22	48	6	6	5	5	5

Kol. 1: wzorzec: 2025, 2024 – średnia z wszystkich badanych odmian

Kol. 7 i 8: w roku 2025 analiz zawartości tłuszczu i włókna surowego nie wykonano

Kol. 9: wartości rzeczywiste

Tabela 5

ŁUBIN WĄSKOLISTNY. Plon nasion odmian w rejonach (odchylenia od wzorca w dt z ha). Lata zbioru 2025, 2024-2025

Lp.	Odmiana		Plon nasion											
	Rejon	1	2025					2024-2025						
			I	II	III	IV	V	VI	I	II	III	IV	V	VI
			14,5	17,6	21,9	14,1	21,7	28,5	16,1	21,6	22,6	16,5	23,4	25,3
	Wzorzec													
			niesamokończące niskokaloidowe											
1	Agat		0,7	-1,7	-0,3	1,3	0,4	-0,5	1,0	0,0	1,3	1,5	1,9	-0,4
2	Bazalt		-0,5	-0,1	-1,4	-0,2	-3,3	-3,8	0,1	-0,2	-2,1	0,0	-2,6	-2,1
3	Bolero		3,0	1,6	3,0	1,4	1,2	-3,1	1,1	2,8	2,4	1,7	1,9	-4,0
4	Nefryt		0,4	-1,1	0,3	-0,3	-0,8	-1,6						
5	Pogo		0,4	0,2	2,6	1,3	2,5	4,8	1,6	-0,6	2,7	1,0	0,2	2,0
6	Roland		3,1	2,0	3,2	1,9	1,5	-0,1	2,5	2,4	2,4	1,2	1,5	0,1
7	Salsa		-0,1	-0,5	-1,3	-0,6	-1,1	1,6	-0,7	-1,3	-1,4	-0,8	-0,1	0,2
8	SM Cyrkon		-2,8	-0,9	-0,2	-0,7	0,0	0,0	-1,4	-0,3	-0,3	-0,2	0,2	0,7
9	SM Filemon		-2,0	-1,1	-0,6	-1,7	0,4	0,8	-1,1	-1,1	-0,3	-0,7	0,0	1,7
10	SM Kastor		0,6	2,8	-1,7	-0,6	-1,9	0,3	-0,2	2,7	-0,5	-0,2	-0,3	0,5
11	SM Orion		0,4	0,3	1,1	1,3	0,7	-0,2	0,4	0,2	1,3	0,8	1,1	1,8
12	SM Tales		-1,6	-1,0	-0,5	-1,5	-0,4	1,3	-0,7	-0,3	0,1	-1,8	-0,1	1,4
13	Zorba		-1,2	-0,8	-1,3	-0,7	0,1	0,3	-1,7	-1,5	-1,4	-0,4	-0,4	-0,2
			samokończące niskokaloidowe											
14	Regent		-0,3	0,3	-3,0	-0,8	0,7	0,1	0,5	-0,5	-1,4	0,1	0,4	1,0
	Liczba doświadczeń		4	2	6	5	6	3	7	4	10	11	11	5

Kol. 1: wzorzec: 2025, 2024 – średnia z wszystkich badanych odmian

Tabela 6

ŁUBIN WĄSKOLIŚTNY. Porażenie roślin przez ważniejsze choroby (odchylenia od wzorca). Lata zbioru 2025, 2024

Lp.	Odmiana	Fuzaryjne wędnięcie (<i>Fusarium oxysporum</i>)		Brunatna plamistość liści (<i>Pleiocheta setosa</i>)		Szara plamistość liści (opadźzina) (<i>Stemphylium botryosum</i>)		Antraknoza (<i>Colletotrichum lupini</i>)		
		skala 9°		skala 9°		skala 9°		termin I	termin II	
		2025	2024	2025	2024	2025	2024	2024	2025	2024
1	Wzorzec	6,1	7,5	7,9	6,0	6,7	7,4	7,9	7,6	7,8
niesamokończące niskokaloidowe										
1	Agat	-0,2	0,3	0,1	0,3	-0,3	0,3	0,2	0,1	-0,5
2	Bazalt	-0,4	0,6	0,2	-0,2	0,0	0,1	-0,1	0,2	0,0
3	Bolero	0,3	0,1	-0,1	-0,3	0,5	0,3	0,3	0,1	-0,2
4	Nefyt	-0,1		0,5		0,5			0,1	
5	Pogo	-0,1	0,0	0,1	-0,2	0,2	-0,1	0,0	-0,1	0,0
6	Roland	-0,4	-0,2	-0,6	-0,2	-0,4	0,7	0,4	0,0	0,1
7	Salsa	0,4	0,0	0,1	0,2	0,6	-0,2	-0,1	0,1	0,0
8	SM Cyrkon	-0,8	-0,2	-0,7	0,0	-0,5	-0,5	0,2	-0,2	0,2
9	SM Filemon	-0,2	-0,2	-0,6	-0,2	-0,1	0,0	0,1	-0,1	0,2
10	SM Kastor	0,6	0,0	0,4	0,3	0,3	0,1	-0,1	0,3	0,2
11	SM Orion	-0,1	-0,2	0,1	0,0	-0,4	-0,2	-0,3	-0,1	0,2
12	SM Tales	0,2	0,0	0,2	0,2	-0,1	-0,2	0,1	-0,3	0,0
13	Zorba	0,6	-0,2	0,1	-0,3	0,3	0,0	-0,2	0,2	0,0
samokończące niskokaloidowe										
14	Regent	0,1	-0,1	0,1	0,2	-0,7	0,2	0,1	-0,2	0,4
Liczba doświadczeń		3	5	3	2	6	6	3	10	5

Kol. 1: wzorzec: 2025, 2024 – średnia z wszystkich badanych odmian

Kol. 5: termin I – obserwację przeprowadzono w fazie pełni kwitnienia, w roku 2025 choroba nie wystąpiła w I terminie obserwacji

Kol. 6: termin II – obserwację przeprowadzono w fazie od początku dojrzewania strąków na pędzie głównym

Tabela 7

ŁUBIN WAŃSKOLISTNY. Ważniejsze cechy rolniczo-użytkowe odmian (odchylenia od wzorca). Lata zbioru 2025, 2024

Lp.	Odmiana	Ocena wschodów		Ocena stanu ogólnego w fazie początku kwitnienia		Wysokość roślin		Równomierność dojrzewania		Udział roślin zielonych przed zbiorem		Masa 1000 nasion	
		skala 9°		skala 9°		cm		skala 9°		%		g	
		2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024
	Wzorzec	8,2	8,4	8,0	8,2	53	48	8,2	8,0	3,6	6,9	119	120
		niesamokończące niskokaloidowe											
1	Agat	0,3	0,0	0,1	0,1	0	1	-0,1	-0,3	0,9	0,6	10	9
2	Bazalt	-0,1	0,3	-0,1	0,1	6	5	0,0	-0,3	1,5	0,9	-3	0
3	Bolero	-0,1	-0,2	0,1	0,0	2	2	-0,1	-0,2	-0,6	1,0	18	17
4	Nefryt	0,1		0,0		3		-0,3		3,7		8	
5	Pogo	0,1	0,0	0,3	0,0	1	-1	-0,1	0,0	2,4	2,9	7	1
6	Roland	0,2	-0,1	0,3	0,0	1	0	0,3	0,2	-2,8	-0,5	-1	1
7	Salsa	-0,3	-0,6	-0,2	-0,4	2	4	-0,1	-0,1	0,7	2,7	-3	2
8	SM Cyrkon	0,1	0,2	-0,2	0,2	-5	-1	0,3	0,3	-2,9	-5,5	-14	-14
9	SM Filemon	0,2	0,3	-0,1	0,2	-4	-1	0,0	0,1	-1,3	-4,4	-8	-10
10	SM Kastor	-0,2	0,3	-0,1	0,1	-1	1	-0,2	0,0	4,0	3,5	-5	-7
11	SM Orion	0,1	0,2	0,2	0,2	1	-1	0,0	0,0	0,0	4,4	3	5
12	SM Tales	-0,1	0,1	-0,1	0,0	-2	-2	0,0	0,0	-2,0	-4,2	0	4
13	Zorba	-0,6	-0,1	-0,2	-0,1	0	-1	0,0	0,0	-1,6	-0,4	1	2
		samokończące niskokaloidowe											
14	Regent	0,3	0,3	0,1	0,3	-4	-1	0,3	0,3	-2,0	-1,0	-11	-5
Liczba doświadczeń		27	24	26	24	27	24	26	21	6	4	26	22

cd. tabeli 7

Lp.	Odmiana	Okres od siewu do:						Długość okresu od początku do końca kwitnienia			Wyleganie				
		początku kwitnienia		początku dojrzewania		dojrzałości technicznej		początku do końca kwitnienia			w fazie końca kwitnienia		przed zbiorem		
		2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024
		liczba dni						11			12		13		
1	Wzorzec	68	54	103	91	113	99	15	13	8,7	8,3	8,4	7,9		
niesamokończące niskoalkaloidowe															
1	Agat	1	1	0	1	0	1	-3	-3	-0,3	-0,1	-0,3	0,0		
2	Bazalt	2	2	1	1	1	0	0	-1	0,0	-0,8	0,3	-0,1		
3	Bolero	1	1	1	1	0	1	0	0	-0,7	0,1	-0,6	-0,5		
4	Nefyrt	2	2	2	2	2	0	0	0	0,3	0,3	0,3	0,3		
5	Pogo	-1	-1	0	0	0	0	1	1	0,0	-0,1	0,1	-0,1		
6	Roland	-2	-2	-1	-1	-1	-1	2	1	0,2	0,6	0,1	0,2		
7	Salsa	1	0	1	1	1	1	1	1	-1,0	-0,4	-0,8	-0,3		
8	SM Cyrkon	-1	-1	-1	-1	-1	-1	0	0	0,2	-0,1	-0,1	-0,1		
9	SM Filemon	-1	-1	-1	-1	-1	-1	0	0	0,2	0,4	0,2	0,2		
10	SM Kastor	1	1	1	1	1	1	-2	-2	0,3	-0,1	0,4	0,2		
11	SM Orion	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	0	-0,2	0,4	0,1	0,2		
12	SM Tales	0	0	0	0	0	0	-1	-1	0,2	0,4	0,4	0,1		
13	Zorba	0	0	1	0	0	0	1	0	0,3	-0,1	0,0	0,2		
samokończące niskoalkaloidowe															
14	Regent	-1	-1	-3	-1	-2	-1	1	1	0,3	-0,9	-0,1	-0,2		
Liczba doświadczeń		27	24	25	23	27	23	26	24	2	2	7	6		

Kol. 1: wzorzec: 2025, 2024 – średnia z wszystkich badanych odmian

6. ŁUBIN ŻÓŁTY

---

autor:

Agnieszka Osiecka

W roku 2025 w stacjach i zakładach doświadczalnych COBORU założono 25 doświadczeń z odmianami łubinu żółtego oraz jedno poza siecią badawczą w Modliszewicach (woj. świętokrzyskie), którego wyniki częściowo włączono do opracowania (rys. 1). Badano w nich siedem niesamokończących odmian łubinu żółtego z Krajowego rejestru.

Warunki do siewów w poszczególnych miejscowościach były zróżnicowane głównie ze względu na niskie temperatury i niedobór opadów, które często odnotowywano w miesiącach wiosennych. W marcu i kwietniu opady były bardzo ograniczone w rejonie Polski północno-zachodniej i na północy Wielkopolski. Zdecydowaną większość doświadczeń z odmianami łubinu żółtego założono w ostatniej dekadzie marca (ponad 70%), a pozostałe do końca pierwszej dekady kwietnia. Najpóźniej doświadczenie z łubinem żółtym założono w Jeleniej Górze – w połowie kwietnia ze względu na niekorzystne warunki do siewu. Wschody roślin najczęściej obserwowano po 2-3 tygodniach, jednak w rejonie Polski północnej, gdzie w tym okresie było sucho, odnotowywano je dopiero po około czterech tygodniach.

Warunki do wzrostu wegetatywnego łubinu żółtego były dość trudne, gdyż po wystąpieniu okresowej suszy w kwietniu, w maju w większości rejonów kraju było zimno i deszczowo. W okresie tym w wielu rejonach Polski występowały przymrozki, które dość długo się utrzymywały. Taki przebieg pogody negatywnie wpływał na wzrost i rozwój roślin, który był on spowolniony i niewyrównany.

W roku 2025 łubin żółty generalnie zakwitł o tydzień później niż w roku 2024 – najwcześniej na początku czerwca w Ruskiej Wsi, a najpóźniej – z początkiem trzeciej dekady tego miesiąca w Nowym Lublińcu. Długość fazy kwitnienia była zróżnicowana. Trwała zazwyczaj od 2 do 3 tygodni, niemniej w niektórych lokalizacjach krócej (Modliszewice – średnio 9 dni), a w innych wyraźnie dłużej (Seroczyn – średnio 27 dni). W tym okresie częściej padało, dlatego w żadnej lokalizacji nie odnotowano niedoborów wody w glebie. Zakończenie fazy kwitnienia nastąpiło średnio o blisko tydzień później niż w roku 2024.

Rośliny łubinu żółtego były średnio nieco wyższe niż w roku 2024 (o 7 cm). Różnica wysokości roślin pomiędzy poszczególnymi lokalizacjami była jednak duża – skrajnie 38 cm. W Nowej Wsi Ujskiej średnio miały one 49 cm, a w Rychlikach aż 87 cm. Wyleganie roślin przed zbiorem obserwowano tylko w niektórych doświadczeniach, a natężenie tego zjawiska było podobne jak w roku 2024. Rośliny najmocniej wyległy w Rychlikach, tam były one najwyższe (ocena średnia 5,8)

Mimo generalnie znacznej podatności tego gatunku na porażenie antraknozą, w roku 2025 choroba wystąpiła tylko w niektórych doświadczeniach, zwłaszcza tych zlokalizowanych na południu Polski. Mogło to być związane ze średnio wyższymi temperaturami tam notowanymi w miesiącach letnich. Największe nasilenie porażenia zaobserwowano w Nowym Lublińcu (ocena średnia 4,1).

W trakcie wegetacji w niektórych lokalizacjach obserwowano występowanie oprzędzika (Marianowo, Krzyżewo, Krościna Mała). Naloty tego szkodnika we wskazanych lokalizacjach pojawiały się w różnych fazach wzrostu roślin i były na tyle intensywne, że konieczne było ich zwalczanie przy pomocy insektycydów. Niekiedy notowano wystąpienie wtórnego zachwaszczenia, które często było stymulowane występującymi opadami deszczu. W związku z tym, w Jeleniej Górze przed zbiorem wykonano desykację. Konkurencja rośliny uprawnej z chwastami była jednak na tyle duża, że otrzymane wyniki plonowania nie zostały uwzględnione w serii (duża wartość błędu statystycznego). Podobnie wyniki plonu nasion z Bobrownik wyłączono z obliczeń serii ze względu na ich niemiarodajność.

Dojrzewanie łubinu żółtego w poszczególnych miejscowościach było średnio o tydzień późniejsze w porównaniu do roku 2024 i bardzo zróżnicowane w poszczególnych rejonach kraju. W Pawłowicach fazę dojrzałości technicznej odnotowano najwcześniej – na początku drugiej dekady lipca, a w Karzniczce dopiero miesiąc później - na początku drugiej dekady sierpnia.

W roku 2025 zbiory nasion były średnio o 10 dni późniejsze w porównaniu do roku 2024. Zdecydowaną większość doświadczeń zebrano w sierpniu. W Pawłowicach omlót przeprowadzono najwcześniej – 25.07, a w Rychlikach, Jeleniej Górze i Karzniczce najpóźniej – dopiero w pierwszych dniach września. Średni plon

nasion ze wszystkich doświadczeń był o 7% niższy od uzyskanego w 2024 roku. Plony były bardzo zróżnicowane w miejscowościach. Największy plon uzyskano w Słupi (25,6 dt z ha), a najniższy w Nowej Wsi Ujskiej (4,5 dt z ha).

I-VI - rejony przyjęte w ocenie odmian roślin rolniczych

/ - doświadczenie zdyskwalifikowane po zbiorze nasion

Rys. 1. Rozmieszczenie doświadczeń PDO z odmianami łąbinu żółtego w roku 2025

Tabela 1a

ŁUBIN ŻÓŁTY. Dane meteorologiczne – miesięczne sumy opadów. Rok 2025

Lp.	SDOO/ZDOO	Rejon	Miesiąc						Suma III-VIII	Procent śr. wieloletniej
			III	IV	V	VI	VII	VIII		
			1	2	3	4	5	6		
suma opadów (mm)										
1	Białogard	I	7	6	52	66	98	81	311	80
2	Karzniczka	I	9	8	72	120	225	92	525	141
3	Rarwino	I	2	5	38	48	152	56	300	88
4	Wyczechy	I	19	23	51	99	117	90	399	109
5	Krzyżewo	II	21	11	61	51	118	48	310	92
6	Marianowo	II	25	9	78	46	140	46	345	103
7	Ruska Wieś	II	34	9	63	85	156	32	378	103
8	Rychliki	II	21	9	65	69	247	74	484	136
9	Bobrowniki	III	9	11	41	69	66	68	264	82
10	Głodowo	III	24	4	47	51	119	33	277	84
11	Nowa Wieś Ujska	III	5	6	37	56	90	77	270	76
12	Śrem	III	21	26	45	51	85	102	330	106
13	Świebodzin	III	13	16	34	63	142	33	302	96
14	Cicibór Duży	IV	34	13	109	75	122	47	401	114
15	Lućmierz	IV	28	17	51	64	165	24	349	93
16	Seroczyn	IV	30	27	81	47	69	55	309	83
17	Sulejów	IV	30	11	62	49	130	13	295	77
18	Uhnin	IV	37	19	53	54	100	15	279	76
19	Jelenia Góra	V	32	40	101	81	124	77	454	102
20	Kochcice	V	36	23	41	43	134	19	295	75
21	Krościna Mała	V	14	28	58	54	72	72	299	87
22	Pawłowice	V	25	14	47	53	77	12	227	62
23	Tomaszów Bol.	V	21	6	75	83	63	116	364	101
24	Nowy Lubliniec	VI	46	65	89	63	129	43	435	105

Kol. 1: brak danych meteorologicznych z Modliszewic

Kol. 10: wielolecie 1996-2024

Tabela 1b

ŁUBIN ŻÓŁTY. Dane meteorologiczne – średnia temperatura powietrza na wysokości 2 m. Rok 2025

Lp.	SDOO/ZDOO	Rejon	Miesiąc					
			III	IV	V	VI	VII	VIII
			1	2	3	4	5	6
średnia temperatura powietrza na wysokości 2 m (°C)								
1	Białogard	I	5,7	10,1	11,4	17,0	18,9	17,5
2	Karzniczka	I	5,4	9,2	9,9	15,7	18,0	17,0
3	Rarwino	I	5,7	10,2	11,6	17,2	18,9	18,1
4	Wyczechy	I	5,4	10,0	10,5	16,2	18,1	17,2
5	Krzyżewo	II	5,7	10,0	10,8	17,4	19,4	17,8
6	Marianowo	II	6,2	10,7	11,3	17,7	19,9	18,3
7	Ruska Wieś	II	5,9	10,1	10,6	16,9	19,2	17,7
8	Rychliki	II	5,7	9,7	10,3	16,6	18,8	17,7
9	Bobrowniki	III	6,0	11,0	11,7	17,6	19,2	18,3
10	Głodowo	III	5,8	10,9	11,4	17,7	19,3	18,1
11	Nowa Wieś Ujska	III	6,3	11,1	11,8	17,8	19,4	18,5
12	Śrem	III	7,0	12,2	13,1	19,5	20,2	19,6
13	Świebodzin	III	6,4	12,0	13,0	19,2	19,5	19,0
14	Cicibór Duży	IV	6,6	10,7	11,3	18,1	19,9	18,6
15	Lućmierz	IV	6,5	11,5	11,7	18,3	19,6	18,7
16	Seroczyn	IV	6,6	10,9	11,2	18,0	19,6	18,7
17	Sulejów	IV	6,1	11,2	11,6	18,4	19,5	18,9
18	Uhnin	IV	6,8	10,7	11,3	18,4	20,0	19,0
19	Jelenia Góra	V	5,6	10,5	10,8	17,7	17,1	16,9
20	Kochcice	V	6,5	11,3	11,4	18,7	19,5	18,9
21	Krościna Mała	V	6,6	11,8	12,3	19,0	19,7	18,9
22	Pawłowice	V	6,5	11,4	11,7	19,0	19,7	19,2
23	Tomaszów Bol.	V	5,4	11,1	12,2	19,1	19,7	19,0
24	Nowy Lubliniec	VI	6,5	10,3	11,0	18,4	19,8	18,7

Tabela 1c

ŁUBIN ŻÓŁTY. Dane meteorologiczne – średnia temperatura powietrza na wysokości 2 m (odchylenie od średniej wieloletniej). Rok 2025

Lp.	SDOO/ZDOO	Rejon	Miesiąc					
			III	IV	V	VI	VII	VIII
			1	2	3	4	5	6
średnia temperatura powietrza na wysokości 2 m (odchylenie od średniej wieloletniej w °C)								
1	Białogard	I	2,7	2,3	-1,1	0,9	1,0	-0,1
2	Karzniczka	I	2,8	1,8	-2,3	0,1	0,3	-0,8
3	Rarwino	I	2,3	2,3	-1,0	1,0	0,8	0,0
4	Wyczechy	I	3,0	2,3	-2,1	0,0	0,1	-0,6
5	Krzyżewo	II	3,8	2,0	-2,7	0,2	0,3	-0,6
6	Marianowo	II	4,3	2,5	-2,1	0,7	0,9	-0,1
7	Ruska Wieś	II	4,5	2,4	-2,4	0,3	0,5	-0,4
8	Rychliki	II	3,1	1,6	-2,5	0,1	0,1	-0,9
9	Bobrowniki	III	2,9	2,6	-1,7	0,5	0,2	-0,4
10	Głodowo	III	2,9	2,3	-2,4	0,4	0,1	-0,5
11	Nowa Wieś Ujska	III	3,1	2,7	-1,4	0,9	0,5	0,0
12	Śrem	III	2,7	2,6	-1,6	1,0	-0,2	-0,2
13	Świebodzin	III	2,0	2,5	-1,3	1,2	-0,1	-0,2
14	Cicibór Duży	IV	4,1	2,2	-2,7	0,5	0,2	-0,3
15	Lućmierz	IV	3,3	2,6	-2,3	0,8	0,2	-0,3
16	Seroczyn	IV	4,1	2,4	-2,7	0,6	0,3	0,1
17	Sulejów	IV	3,2	2,8	-2,1	1,1	0,3	0,2
18	Uhnin	IV	4,3	2,0	-2,8	0,6	0,1	0,2
19	Jelenia Góra	V	2,4	2,6	-1,9	1,5	-0,8	-0,7
20	Kochcice	V	3,2	2,7	-2,0	1,7	0,7	0,4
21	Krościna Mała	V	2,5	2,4	-1,9	1,1	0,2	-0,2
22	Pawłowice	V	2,9	2,6	-2,1	1,5	0,3	0,3
23	Tomaszów Bol.	V	1,6	2,5	-1,1	2,0	0,9	0,4
24	Nowy Lubliniec	VI	3,7	1,6	-2,8	0,8	0,3	-0,1

Kol. 1: wielolecie 1996-2024

Tabela 2

ŁUBIN ŻÓŁTY. Odmiany i doświadczenia. Lata zbioru 2025, 2024

Lp.	Odmiana	Rok wpisania do KR	Zachowujący		Materiał siewny				Obsada nasion	Ilość wysiewu	
					zdolność kiełkowania		masa 1000 nasion			szt./m ²	kg/ha
					%		g		2025, 2024		2025, 2024
					2025	2024	2025	2024		2025	2024
1	2	3		4		5		6	7		
1	Dakar	2025	HR Smolice	PL	94		116		90	111	
2	Diamant	2019	PHR Tulce	PL	75	82	132	132	90	158	145
3	Goldeneye	2019	PHR Tulce	PL	85	80	130	120	90	138	135
4	Mister	2003	PHR Tulce	PL	86	91	130	129	90	136	128
5	Opal	2025	HR Smolice	PL	88		106		90	108	
6	Puma	2017	HR Smolice	PL	92	90	130	143	90	127	143
7	Salut	2020	HR Smolice	PL	96	93	119	133	90	112	129
Bilans		- założone			26	25					
doświadczeń:		- wcześniej zakończone			0	2					
		- pominięte w opracowaniu			2	2					
		- przyjęte do syntezy			24	21					

Lp. 1-7: odmiany niskoalkaloidowe o niesamokończącym typie wzrostu

Kol. 3: HR Smolice – "Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR", PHR Tulce – Poznańska Hodowla Roślin sp. z o.o. Tulce; PL – Polska

Tabela 3

ŁUBIN ŻÓŁTY. Warunki polowe i agrotechniczne doświadczeń oraz daty siewu, zbioru i ważniejszych faz rozwojowych. Lata zbioru 2025, 2024

Wyszczególnienie		2025	2024
1		2	3
Średnia rolnicza wartość gleb w 100° skali IUNG		65	66
Kompleks przydatności rolniczej gleb:		% doświadczeń	
- 2		16	19
- 4		46	44
- 5		26	26
- 6		4	–
- 8		4	4
- 10		4	–
- 11		–	7
Odczyn gleby (pH w KCl):			
- 6,6 – 7,2		27	11
- 5,6 – 6,5		61	82
- 4,6 – 5,5		12	7
Przedplon:			
- zboża		88	78
- bobowate		4	4
- rzepak		4	7
- kukurydza		4	11
Wapnowanie:			
- po przedplonie		15	7
- pod przedplon		4	11
- pod przedprzedplon		15	4
- wcześniej		66	78
Nawożenie mineralne:		kg czystego składnika na 1 ha	
- P ₂ O ₅	- średnio	38	38
- K ₂ O	- średnio	62	67
- N	- średnio	17	16
- N	- zakres	0-(32)*	0-(32)*
		% doświadczeń	
Zaprawianie nasion		100	100
Zastosowanie szczepionki bakteryjnej		90	85
		data	
Siew	- średnio	28.03	02.04
	- najwcześniejszy	20.03	20.03
	- najpóźniejszy	16.04	13.04
Wschody		18.04	20.04
Początek kwitnienia		10.06	03.06
Koniec kwitnienia		27.06	22.06
Początek dojrzewania		17.07	10.07
Dojrzałość techniczna		28.07	18.07
Zbiór	- średnio	14.08	04.08
	- najwcześniejszy	25.07	19.07
	- najpóźniejszy	05.09	31.08
Liczba doświadczeń		26	27

*– w niektórych doświadczeniach zastosowano dawkę startową

Tabela 4

ŁUBIN ŻÓŁTY. Plon oraz cechy jakościowe nasion odmian (odchylenia od wzorca). Lata zbioru: 2025, 2024, 2024-2025

Lp.	Odmiana	Plon						Zawartość								
		nasion			białka ogólnego			białka ogólnego			włókna surowego			alkaloidów		
		dt z ha			kg z ha			%			% suchej masy			%		
		2025	2024	2024-2025	2024	2024	2024	2024	2024	2024	2024	2024	2024	2024	2024	2024
1	2	3	4	5	6	7	8	9								
	Wzorzec	16,6	17,7	17,2	627	41,3	5,9	16,7	8	5	5	5	5	5	5	5
1	Dakar	-0,1	0,5	0,3	24	0,4	0,2	-0,2	0,012	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
2	Diament	0,1	-0,6	-0,6	-17	0,4	0,0	0,3	0,010	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001
3	Goldeneye	-0,6	-0,7	-0,4	-26	-0,2	-0,4	1,1	0,014	0,002	0,002	0,002	0,002	0,002	0,002	0,002
4	Mister	0,0	-0,5	-1,3	-27	-0,7	-0,2	-0,6	0,006	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
5	Opal	-2,1	1,2	1,4	36	-0,5	0,9	-0,8	0,013	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
6	Puma	1,5	1,1	0,9	22	-1,1	-0,2	0,3	0,009	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
7	Salut	0,6	1,1	0,9	21	8	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
	Liczba doświadczeń	24	21	45	21	8	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5

Kol. 2-7: wzorzec – średnia z wszystkich odmian badanych w danym roku;

Kol. 4-9: w roku 2025 oznaczeń zawartości tłuszczu i włókna surowego w nasionach nie wykonano; Kol. 8-9: wartości rzeczywiste

Tabela 5

ŁUBIN ŻÓŁTY. Plon nasion odmian w rejonach (odchylenia od wzorca w dt z ha). Lata zbioru 2025, 2024-2025

Lp.	Odmiana	Plon nasion													
		2025						2024-2025							
		I	II	III	IV	V	VI	I	II	III	IV	V	VI		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	Wzorzec	21,1	17,3	15,3	13,7	12,4	21,9	21,0	14,8	18,0	14,6	16,4	16,6		
1	Dakar	0,1	-1,3	0,1	-1,0	0,4	1,9	1,2	0,2	0,0	0,0	0,6	-0,8		
2	Diament	1,2	0,3	-0,5	0,1	0,1	-1,1	-0,8	-1,2	-0,7	-0,5	-0,2	-0,7		
3	Goldeneye	-0,5	-1,4	-1,5	-0,3	0,2	-0,3	-0,8	-0,2	-0,7	-0,4	0,4	-0,1		
4	Mister	-1,1	0,2	-0,1	0,1	1,0	-0,3	-0,8	-0,9	-0,9	-1,1	-1,6	-2,4		
5	Opal	-4,2	-1,5	-1,7	-1,3	-2,0	-2,5	-1,6	-0,9	-0,9	-1,1	-1,6	-2,4		
6	Puma	1,3	2,2	2,1	1,5	1,3	0,3	0,8	1,9	1,8	1,5	1,4	0,4		
7	Salut	1,6	0,3	0,0	0,7	0,1	1,4	0,6	0,5	0,2	1,6	0,6	2,8		
	Liczba doświadczeń	4	4	4	5	4	3	7	8	9	9	8	4		

Kol. 1: wzorzec – średnia z wszystkich odmian badanych w danym roku;

Tabela 6

ŁUBIN ŻÓŁTY. Ważniejsze cechy rolniczo-użytkowe odmian (odchylenia od wzorca). Lata zbioru 2025, 2024

Lp.	Odmiana	Ocena wschodów		Ocena stanu ogólnego w fazie początku kwitnienia		Wysokość roślin		Równomierność dojrzewania		Masa 1000 nasion		Okres od siewu do:			Długość fazy od początku do końca kwitnienia				
		skala 9°		skala 9°		cm		skala 9°		g		liczba dni			2025 2024				
		2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024		
		2	2	3	3	4	4	5	5	6	6	7	7	8	8	9	9	10	
	Wzorzec	8,1	8,2	8,5	8,2	68	61	8,1	8,2	124	118	74	62	111	97	122	105	17	18
1	Dakar	-0,5		-0,1		2		0,0		-3		0		0		0		1	
2	Diament	0,3	0,2	0,1	0,1	1	0	0,0	-0,2	1	0	-1	-1	0	0	0	0	0	0
3	Goldeneye	0,1	-0,3	0,1	-0,1	-2	-2	0,1	0,0	-4	-1	-1	-1	0	0	0	0	0	0
4	Mister	0,1	-0,1	0,1	-0,1	-1	-1	0,0	0,1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Opal	0,0	-0,4	-0,3	-0,2	-1	-1	-0,1	0,1	-7	-3	0	0	-1	0	0	0	0	0
6	Puma	0,0	0,2	0,1	0,2	2	2	0,0	0,0	8	5	2	2	1	0	1	0	-1	-1
7	Salut	0,1	0,3	0,0	0,1	0	1	0,1	0,2	3	3	0	-1	-1	0	0	0	0	0
	Liczba doświadczeń	26	23	26	23	25	23	26	22	26	20	26	21	25	21	26	21	26	21

Kol. 1: wzorzec – średnia z wszystkich odmian badanych w danym roku; wszystkie odmiiany o niesamokończącym typie wzrostu

Tabela 7

**ŁUBIN ŻÓŁTY. Porażenie roślin przez ważniejsze choroby oraz reakcja odmian na niekorzystne zjawiska (odchylenia od wzorca).
Lata zbioru 2025, 2024**

Lp.	Odmiana	Antraknoza (<i>Colletotrichum lupini</i>)		Brunatna plamistość liści (<i>Pleiocheta setosa</i>)		Fuzaryjne wędnięcie (<i>Fusarium oxysporum f.sp.</i> skala 9°)		Szara pleśń (<i>Pleospora herbarum</i>)		Wyleganie w fazie		Pęknięcie strąków		Udział roślin zielonych przed zbiorem		Reakcja na suszę			
		termin I	termin II	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	końca kwitnienia	przed zbiorem	2025	2024	2025	2024	2025	2024
		2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024
1	Wzorzec	8,3	7,4	7,7	7,7	7,7	5,7	7,0	6,1	8,5	8,4	7,6	7,3	8,4	8,3	9,2	7,8	5,6	
2	Dakar	0,2		0,4		0,6				-0,1		0,3		0,0		-0,2			
3	Diament	0,1	0,1	0,1	0,1	-0,4	0,0	0,5	-0,4	0,1	-0,3	0,1	-0,1	-0,5	-0,3	-1,5	3,7	0,1	
4	Goldeneye	0,2	0,3	0,2	0,1	0,1	0,5	-0,1	0,3	0,2	0,3	0,0	0,3	0,3	0,2	-0,7	1,5	-0,6	
5	Mister	0,3	0,0	0,2	0,0	0,0	-0,2	-0,1	0,6	0,0	0,2	0,1	0,3	0,1	0,0	2,4	-0,7	-0,2	
6	Opal	-1,1	-0,7	-0,9	-0,4	-0,6	0,1	-0,3	-0,4	-0,7	-0,1	-0,1	0,1	-0,1	0,2	2,0	-0,6	-0,2	
7	Puma	0,3	-0,2	0,1	0,1	0,0	0,3	0,0	0,1	0,2	-0,7	-0,6	-0,9	0,3	0,2	1,4	-4,2	0,8	
7	Salut	0,0	0,5	-0,1	0,2	0,3	-0,2	0,5	-0,4	0,2	0,3	0,2	0,3	0,0	-0,3	-3,5	-1,4	0,1	
	Liczba doświadczeń	6	2	15	8	3	2	2	2	6	4	7	7	3	2	4	5	1	

Kol. 1: wzorzec – średnia z wszystkich odmian badanych w danym roku; wszystkie odmiany o niesamokończącym typie wzrostu

Kol. 2: termin I – obserwację przeprowadzono w fazie pełni kwitnienia

Kol. 3: termin II – obserwację przeprowadzono w fazie od początku dojrzewania strąków na pedzie głównej

Kol. 5-6: w 2025 roku objawy chorób nie wystąpiły;

Kol. 11: w 2025 roku zjawisko nie wystąpiło

7. Wyniki doświadczeń rozpoznawczych

7.1. GROCH SIEWNY (JARY)

autor:

Marcin Binkowski

Tabela 1

GROCH SIEWNY (jary). Doświadczenia rozpoznawcze. Odmiany z Krajowego rejestru i Wspólnotowego katalogu odmian roślin rolniczych (CCA). Lata zbioru 2025, 2024

Lp.	Odmiany	Kraj wyhodowania	Zachowujący/ zgłaszający	Materiał siewny			
				zdolność kiełkowania		masa 1000 nasion	
				%		g	
				2025	2024	2025	2024
1	2	3	4	5			
z Krajowego rejestru i CCA – wzorcowe							
1	Asgard	DE	Petersen Saatucht	90	91	237	270
2	Astronaute	FR	RAGT 2n	97	99	240	294
3	Autentic ^{CCA}	–	RAGT Semences Polska sp. z o.o.	91	92	266	245
4	Batuta	PL	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o	98	94	228	212
5	Colin ^{P/WS}	PL	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o	90	92	192	203
6	Grot	PL	Poznańska Hodowla Roślin sp. z o.o.	94	96	250	219
7	Hubal ^P	PL	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o	95	91	233	249
8	Iconic ^{CCA}	–	Saaten-Union Polska sp. z o.o.	97	95	260	285
9	Jowisz	PL	Poznańska Hodowla Roślin sp. z o.o.	98	99	214	271
10	Kameleon ^{CCA}	–	KWS Lochow Polska sp. z o.o.	95	94	275	271
11	Kaplan ^{CCA}	FR	SCANDAGRA Polska sp. z o.o.	95	95	192	245
12	Kazek	PL	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o	92	93	285	296
13	Massko	FR	Lemaire Deffontaines	90		288	
14	Mefisto ^{P/WS}	PL	“HR Smolice Grupa IHAR”	93	88	220	265
15	Orchestra ^{CCA}	–	Saaten-Union Polska sp. z o.o.	99	99	304	309
16	Ostinato ^{CCA}	–	Saaten-Union Polska sp. z o.o.	99	98	228	254
17	SM Market	PL	“HR Smolice sp. z o.o.Grupa IHAR”	94	92	206	260
18	Symbios ^{CCA}	–	Saaten-Union Polska sp. z o.o.	100	98	258	262
19	Turnia ^P	PL	Poznańska Hodowla Roślin sp. z o.o.	97	88	171	228
20	Twister	PL	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o	96	92	186	242
21	Ursus	PL	Poznańska Hodowla Roślin sp. z o.o.	97	99	209	273
badane rozpoznawczo z CCA							
22	NOS Impact	DK	Nordic Seed Germany GmbH	92	93	347	264
23	KWS Flam	FR	KWS Lochow Polska sp. z o.o.	95		241	
24	NOS Karma	DK	Nordic Seed Germany GmbH	93		282	
Bilans doświadczeń:			- założone	8	8		
			- zdyskwalifikowane po zbiorze	-	1		
			- przyjęte do syntezy	8	7		

Kol. 1: ^P – odmiana pastewna, ^{WS} – odmiana wysoka, ^{CCA} – odmiana z katalogu CCA, niewpisana do KR, która została włączona do doświadczeń PDO po dwuletnich badaniach rozpoznawczych i uzyskaniu pozytywnych wyników WGO

Kol. 2: Kraj hodowcy: DE – Niemcy, FR – Francja, PL – Polska

Kol. 3: Zachowujący – dotyczy odmian z Krajowego rejestru; zgłaszający – dotyczy odmian z katalogu CCA; Petersen Saatucht – P. H. Petersen Saatucht Lundsgaard GmbH.

Obsada nasion 110 szt./m²

SDOO/ZDOO prowadzące doświadczenia w 2025 roku: Radostowo, Krzyżewo, Śrem, Głębokie, Sulejów, Pawłowice, Słupia, Przecław

Tabela 2

GROCH SIEWNY (jary). Doświadczenia rozpoznawcze. Plon nasion i białka ogólnego oraz zawartość białka ogólnego w nasionach odmian. Lata zbioru: 2025, 2024, 2024, 2024-2025

Lp.	Odmiany	Plon nasion						Plon białka ogólnego				Zawartość białka ogólnego % s. m.	
		dt z ha; odchylenia od wzorca			dt z ha; % wzorca			kg z ha		odchylenia od wzorca		2025	2024
		2025	2024	2024-2025	2025	2024	2024-2025	2025	2024	2024-2025	2025	2024	
1	2	3	4	5	6	7	8						
	Wzorzec	48,8	33,2	41,0	48,8	33,2	41,0	940	631	786	22,4	22,1	
1	Asgard	-0,4	1,8	0,7	99	105	102	-32	22	-5	-0,6	-0,4	
2	Astronaute	1,5	3,2	2,4	103	110	106	27	65	46	0,0	0,1	
3	Autentic ^{cca}	1,0	2,6	1,8	102	108	104	-7	32	12	-0,6	-0,6	
4	Batuta	-0,1	-1,7	-0,9	100	95	98	16	-15	0	0,4	0,7	
5	Collin ^{P/MS}	-0,7	-4,0	-2,3	99	88	94	-4	-90	-47	0,2	-0,6	
6	Grot	1,1	1,5	1,3	102	105	103	-16	30	7	-0,9	0,0	
7	Hubal ^P	-4,4	-0,1	-2,2	91	100	95	-13	7	-3	1,9	0,3	
8	Iconic ^{cca}	3,2	1,6	2,4	107	105	106	53	42	47	-0,2	0,4	
9	Jowisz	-0,7	-1,7	-1,2	99	95	97	-20	-63	-41	-0,2	-1,1	
10	Kameleon ^{cca}	1,6	2,2	1,9	103	107	105	28	55	42	-0,1	0,5	
11	Kaplan ^{cca}	0,6	2,2	1,4	101	107	103	94	95	94	1,9	1,7	
12	Kazek	-1,5	-1,2	-1,4	97	96	97	-51	-26	-39	-0,5	-0,1	
13	Massko	1,6			103			55			0,5		
14	Mefisto ^{P/MS}	-4,7	-2,1	-3,4	90	94	92	-75	-53	-64	0,4	-0,5	
15	Orchestra ^{cca}	1,2	3,0	2,1	102	109	105	75	88	82	1,2	1,0	
16	Ostinato ^{cca}	1,5	0,4	1,0	103	101	102	-11	3	-4	-0,9	-0,2	
17	SM Market	0,9	0,6	0,8	102	102	102	4	-3	0	-0,3	-0,5	
18	Symbios ^{cca}	3,3	4,1	3,7	107	112	109	39	78	58	-0,5	0,0	
19	Turnia ^P	-2,7	1,3	-0,7	95	104	98	-65	5	-30	-0,3	-0,6	
20	Twister	-1,7	-2,7	-2,2	97	92	95	-29	-43	-36	0,1	0,3	
21	Ursus	-0,7	-1,7	-1,2	99	95	97	-68	-58	-63	-1,3	-1,0	
22	NOS Impact ^{cca}	-0,3	-0,5	-0,4	99	98	99	-36	18	-9	-0,7	1,0	
23	KWS Flam ^{cca}	2,0			104			5			-0,8		
24	NOS Karma ^{cca}	3,3			107			11			-1,2		
	Liczba doświadczeń	8	7	15	8	7	15	8	7	15	3	3	

Kol. 1: wzorzec: 2025, 2024 – średnia z wszystkich badanych odmian wzorcowych; P – odmiana pastewna, ^{WS} – odmiana wysoka, ^{cca} – odmiana z katalogu CCA, niewpisana do KR

Tabela 3

GROCH SIEWNY (jary). Doświadczenia rozpoznawcze. Oceny porażenia przez ważniejsze choroby oraz uszkodzenia przez szkodniki (odchylenia od wzorca). Lata zbioru 2025, 2024

Lp.	Odmiany	Choroby						Uszkodzenia nasion przez:													
		fuzaryjne wędnięcie grochu (<i>Fusarium spp.</i>)		zgorzelowa plamistość grochu (<i>Ascochyta pisi</i>)		mączniak prawdziwy grochu (<i>Erysiphe pisi</i>)		mączniak rzekomy grochu (<i>Peronospora pisi</i>)		strąkowca (<i>Bruchus pisorum L.</i>)		pachówkę strąkówcezkę (<i>Laspeyresia nigricana</i>)									
		2025	2024	2025	2024	2024	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024								
	1	7,9		7,4		7,0		6,5		6,6		6,1		1,6		6,5		1,8		3,5	
	2	7,5		7,4		7,0		6,5		6,6		6,1		1,6		6,5		1,8		3,5	
	3	7,4		7,4		7,0		6,5		6,6		6,1		1,6		6,5		1,8		3,5	
	4	7,5		7,4		7,0		6,5		6,6		6,1		1,6		6,5		1,8		3,5	
	5	7,5		7,4		7,0		6,5		6,6		6,1		1,6		6,5		1,8		3,5	
	6	7,5		7,4		7,0		6,5		6,6		6,1		1,6		6,5		1,8		3,5	
	7	7,5		7,4		7,0		6,5		6,6		6,1		1,6		6,5		1,8		3,5	
	8	7,5		7,4		7,0		6,5		6,6		6,1		1,6		6,5		1,8		3,5	
	9	7,5		7,4		7,0		6,5		6,6		6,1		1,6		6,5		1,8		3,5	
	10	7,5		7,4		7,0		6,5		6,6		6,1		1,6		6,5		1,8		3,5	
	11	7,5		7,4		7,0		6,5		6,6		6,1		1,6		6,5		1,8		3,5	
	12	7,5		7,4		7,0		6,5		6,6		6,1		1,6		6,5		1,8		3,5	
	13	7,5		7,4		7,0		6,5		6,6		6,1		1,6		6,5		1,8		3,5	
	14	7,5		7,4		7,0		6,5		6,6		6,1		1,6		6,5		1,8		3,5	
	15	7,5		7,4		7,0		6,5		6,6		6,1		1,6		6,5		1,8		3,5	
	16	7,5		7,4		7,0		6,5		6,6		6,1		1,6		6,5		1,8		3,5	
	17	7,5		7,4		7,0		6,5		6,6		6,1		1,6		6,5		1,8		3,5	
	18	7,5		7,4		7,0		6,5		6,6		6,1		1,6		6,5		1,8		3,5	
	19	7,5		7,4		7,0		6,5		6,6		6,1		1,6		6,5		1,8		3,5	
	20	7,5		7,4		7,0		6,5		6,6		6,1		1,6		6,5		1,8		3,5	
	21	7,5		7,4		7,0		6,5		6,6		6,1		1,6		6,5		1,8		3,5	
	22	7,5		7,4		7,0		6,5		6,6		6,1		1,6		6,5		1,8		3,5	
	23	7,5		7,4		7,0		6,5		6,6		6,1		1,6		6,5		1,8		3,5	
	24	7,5		7,4		7,0		6,5		6,6		6,1		1,6		6,5		1,8		3,5	
	L. doświadczeń	1	4	3	4	5	4	3	5	1	3	6	7	2	5						

Kol. 1: wzorzec: 2025, 2024 – średnia z wszystkich badanych odmian wzorcowych; P – odmiana pastewna, WS – odmiana wysoka, cca – odmiana z katalogu CCA, niewpisana do KR; Kol. 4: porażenie chorobą nie wystąpiło w roku 2025

Tabela 4

GROCH SIEWNY (jary). Doświadczenia rozpoznawcze. Cechy rolniczo-użytkowe odmian (odchYLEnia od wzorca). Lata zbioru 2025, 2024

Lp.	Odmiany	Ocena wschodów		Ocena stanu ogólnego w fazie początku kwitnienia				Długość okresu od siewu do:						Długość fazy kwitnienia			
		skala 9°		2025		2024		początku kwitnienia		początku dojrzewania		dojrzalszości technicznej		2025		2024	
		2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024
				liczba dni													
	Wzorzec	8,5	8,5	8,8	8,2	71	60	101	89	109	95	16	16	0	0		
1	Asgard	-0,1	-0,1	0,0	-0,2	-1	0	-1	0	-2	-1	0	0	0	0		
2	Astronaute	0,1	0,0	-0,1	0,0	-2	-2	-2	-1	-2	-1	-1	-1	0	0		
3	Autentic ^{CCA}	0,0	0,0	0,1	0,1	0	0	-2	-1	-1	0	-3	-1	0	-1		
4	Batuta	-0,1	0,0	0,1	0,0	2	3	1	1	2	2	0	0	0	0		
5	Collin ^{P/WS}	0,0	-0,2	0,1	-0,1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	-1		
6	Grot	-0,2	0,0	0,0	-0,3	-2	-3	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	1		
7	Hubal ^P	0,1	0,1	-0,1	0,0	2	2	1	0	1	0	0	-2	-2	-2		
8	Iconic ^{CCA}	-0,1	0,1	0,1	-0,1	0	1	-1	0	-2	0	-3	-3	0	0		
9	Jowisz	0,0	0,0	0,0	0,2	2	1	2	1	2	1	0	0	0	0		
10	Kameleon ^{CCA}	0,1	0,0	0,0	-0,1	-1	-2	-1	-1	-1	-1	1	1	1	1		
11	Kaplan ^{CCA}	0,1	0,0	0,1	0,1	-1	-1	0	0	0	0	2	2	2	2		
12	Kazek	0,0	0,1	0,0	0,2	0	0	1	0	1	0	2	2	1	1		
13	Massko	0,0	0,1	0,1	0,1	-1	0	-1	-1	-1	0	0	0	0	0		
14	Mefisto ^{P/WS}	-0,1	0,0	-0,1	-0,1	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1		
15	Orchestra ^{CCA}	-0,1	0,0	-0,2	0,0	-2	-2	-1	-1	-1	-1	1	1	0	0		
16	Ostinato ^{CCA}	0,1	-0,1	0,0	-0,1	-1	0	-1	0	-1	0	-1	-1	-1	-1		
17	SM Market	0,1	0,1	0,0	0,1	3	2	2	1	2	1	0	0	0	0		
18	Symbios ^{CCA}	0,0	0,0	0,1	0,1	-1	0	-1	0	-2	0	0	0	0	0		
19	Turnia ^P	-0,1	-0,2	-0,1	0,0	-2	-1	0	0	1	-1	1	1	0	0		
20	Twister	0,2	0,1	0,0	-0,1	-1	0	1	0	1	0	2	2	1	1		
21	Ursus	-0,1	-0,1	-0,1	0,0	1	1	2	2	2	2	1	1	1	1		
22	NOS Impact ^{CCA}	0,1	0,0	0,2	0,0	1	1	-2	-1	-2	-1	-4	-4	-2	-2		
23	KWS Flam ^{CCA}	0,2	0,1	0,1	0,1	0		-1		-1		2	2				
24	NOS Karma ^{CCA}	0,1	0,1	0,1	0,1	-3	8	-2	8	-3	8	1	1	8	8		
L. doświadczeń		8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8		

Kol. 1: wzorzec: 2025, 2024 – średnia z wszystkich badanych odmian wzorcowych; * – odmiana pastewna, ^{WS} – odmiana wysoka, ^{CCA} – odmiana z katalogu CCA, niewpisana do KR

cd. tabeli 4

Lp.	Odmiany	Wysokość roślin		Wyleganie w końcu kwitnienia		Wyleganie przed zbiorem		Równomierność dojrzewania		Udział roślin zielonych przed zbiorem		Pęknięcie strąków		Masa 1000 nasion	
		2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024
		cm		skala 9°		skala 9°		g		g		skala 9°		%	
1	8	9	10	11	12	13	14								
	Wzorzec	96	77	7,8	7,8	6,2	7,1	7,9	7,8	0,2	0,8	8,6	239	199	
1	Asgard	-6	-1	0,3	0,4	0,6	0,7	0,1	0,1	0,1	0,0	-0,1	11	-6	
2	Astronaute	-5	-4	-0,1	0,1	0,5	0,3	0,3	0,3	0,1	-0,5	0,0	13	3	
3	Autentic ^{CCA}	-2	-1	0,0	0,3	0,3	0,2	0,2	0,3	0,1	-0,7	0,0	10	1	
4	Batuta	-2	2	0,1	0,0	0,3	0,0	-0,2	-0,1	0,1	-0,3	0,2	-3	-11	
5	Colin ^{P/WS}	8	4	0,0	-0,1	-0,1	0,1	-0,2	-0,1	-0,2	0,9	0,4	-33	-35	
6	Grot	-3	-1	-0,3	-0,2	-1,2	-0,6	0,2	0,2	0,1	1,0	-0,1	9	8	
7	Hubal ^P	-1	-3	-0,9	-0,4	-1,7	-1,9	-0,2	0,0	-0,2	0,7	-0,6	11	2	
8	Iconic ^{CCA}	2	2	0,0	0,0	0,3	0,3	0,3	0,3	0,1	-0,8	-0,5	17	3	
9	Jowisz	3	-1	0,2	0,1	0,6	-0,1	-0,1	-0,4	0,1	-0,3	0,4	-6	7	
10	Kameleon ^{CCA}	-2	-1	0,0	-0,2	0,9	0,2	0,0	0,3	0,5	-0,8	-0,1	9	8	
11	Kaplan ^{CCA}	0	1	-0,2	0,2	-0,6	-0,2	0,1	-0,3	-0,2	0,8	-0,1	-12	-13	
12	Kazek	3	7	0,2	0,2	-0,1	0,0	0,1	-0,1	-0,2	0,3	0,0	34	20	
13	Massko	-2		-0,1		-0,1		0,1		0,1		0,0	18		
14	Mefisto ^{P/WS}	10	12	-0,1	0,5	0,2	0,2	-0,3	-0,3	-0,2	-0,5	0,4	-3	-2	
15	Orchestra ^{CCA}	-4	-5	0,2	-0,1	0,0	0,3	0,0	0,5	-0,2	-0,3	0,1	20	22	
16	Ostinato ^{CCA}	-2	1	0,2	0,4	0,5	0,2	0,0	0,1	-0,2	-0,7	0,0	-2	-11	
17	SM Market	2	-2	0,5	0,0	0,9	0,6	-0,4	-0,4	0,5	1,2	0,2	-18	-9	
18	Symbios ^{CCA}	1	0	-0,1	-0,1	0,0	0,3	0,3	0,3	0,1	-0,7	0,2	10	-1	
19	Turnia ^P	-3	3	-0,3	0,0	-1,3	-0,5	-0,2	-0,3	0,1	0,0	-0,6	-37	-19	
20	Twister	1	-1	0,2	-0,3	-0,1	-0,4	-0,2	-0,3	-0,2	0,8	-0,1	-43	-28	
21	Ursus	2	3	0,0	-0,2	0,2	0,0	-0,2	-0,2	0,1	-0,5	0,2	-5	-4	
22	NOS Impact ^{CCA}	4	1	0,3	0,1	1,2	0,6	0,3	0,3	-0,2	-0,8	0,0	24	11	
23	KWS Flam ^{CCA}	6		0,3		0,6		0,1		-0,2		-0,1	-27		
24	NOS Karma ^{CCA}	0		0,0		0,4		0,3		0,1		0,0	14		
L. doświadczeń		8	8	3	3	8	7	8	8	1	2	2	8	7	

Kol. 1: wzorzec: 2025, 2024 – średnia z wszystkich badanych odmian wzorcowych; * – odmiana pastewna, ^{WS} – odmiana wysoka, ^{CCA} – odmiana z katalogu CCA, niewpisana do KR

Kol. 13: zjawisko nie wystąpiło w roku 2024

7.2. GROCH SIEWNY (OZIMY)

autor:
Marcin Binkowski

Tabela 1

GROCH SIEWNY (ozimy). Doświadczenia rozpoznawcze. Odmiany z Krajowego rejestru i Wspólnotowego katalogu odmian roślin rolniczych (CCA). Lata zbioru 2025, 2024

Lp.	Odmiany	Kraj wyhodowania odmiany	Zachowujący/ zgłaszający	Materiał siewny			
				zdolność kiełkowania		masa 1000 nasion	
				%		g	
				2025	2024	2025	2024
1	2	3		4		5	
z Krajowego rejestru							
1	Feroe	FR	RAGT 2n	99	93	188	201
badane rozpoznawczo z CCA							
2	Casini	DE/FR	Saaten-Union Polska sp. z o.o.	98	98	242	207
3	Lapony	DE/FR	Saaten-Union Polska sp. z o.o.	99	98	210	220
Bilans		- założone		6	6		
doświadczeń:		- wcześniej zakończone		-	1		
		- zdyskwalifikowane po zbiorze		-	1		
		- przyjęte do syntezy		6	4		

Kol. 2: Kraj hodowcy: DE – Niemcy, FR – Francja

Kol. 3: Zachowujący – dotyczy odmiany z Krajowego rejestru; zgłaszający – dotyczy odmian z katalogu CCA

SDOO/ZDOO prowadzące doświadczenia w sezonie wegetacyjnym 2024/2025: Radostowo, Świebodzin, Głębo-
kie, Sulejów, Pawłowice, Skołoszów

Tabela 2

GROCH SIEWNY (ozimy). Doświadczenia rozpoznawcze. Plon nasion i białka ogólnego oraz zawartość białka ogólnego w nasionach odmian. Lata zbioru: 2025, 2024, 2024-2025

Lp.	Odmiany	Plon nasion (dt z ha)						Plon białka ogólnego (kg z ha)			Zawartość białka ogólnego % s. m.		
		dt z ha; odchylenia od wzorca			dt z ha; % wzorca			kg z ha			%		
								odchylenia od wzorca					
		2025	2024	2024-2025	2025	2024	2024-2025	2025	2024	2024-2025	2025	2024	
1	2		3	4		5	6		7	8			
	Wzorzec	56,6	48,1	52,4	56,6	48,1	52,4	1002	940	971	21,1	22,7	
1	Feroe	2,7	3,0	2,9	105	106	105	77	74	75	0,0	0,3	
2	Casini _{CCA}	-1,3	-0,8	-1,1	98	98	98	-65	-45	-55	-0,6	-0,7	
3	Lapony _{CCA}	-1,4	-2,2	-1,8	98	95	97	-12	-29	-20	0,5	0,4	
Liczba doświadczeń		6	4	10	6	4	10	6	4	10	3	3	

Kol. 1: wzorzec: 2025, 2024 – średnia z badanych odmian; CCA – odmiana z katalogu CCA, niewpisana do Krajowego rejestru

Tabela 3

GROCH SIEWNY (ozimy). Doświadczenia rozpoznawcze. Ocena porażenia odmian przez ważniejsze choroby i szkodniki (odchylenia od wzorca). Lata zbioru 2025, 2024

Lp.	Odmiany	Fuzaryjna zgorzel szczyłki korzeniowej i podstawy pędu*		Zgorzelowa plamistość grochu (<i>Didymella pisi</i> **)		Mączniak prawdziwy grochu (<i>Erysiphe pisi</i>)		Mączniak rzekomy grochu (<i>Peronospora vicia</i>)		Rdza (<i>Uromyces pisi</i>)		Strąkowce	
		skala 9°										% uszkodzonych nasion	
		2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024
		1	2		3		4		5		6		7
	Wzorzec	5,6	5,6	6,0	6,3	8,1	7,7	5,3	5,1	6,5	6,9	2,2	6,5
1	Feroe	1,7	1,1	0,7	0,7	0,1	-0,5	0,7	0,5	0,5	0,1	2,3	6,0
2	Casini <i>CCA</i>	0,1	0,1	-0,2	-0,3	-0,1	0,1	0,2	-0,1	-0,2	0,1	-1,2	-6,5
3	Lapony <i>CCA</i>	-1,9	-1,3	-0,5	-0,3	0,1	0,3	-0,8	-0,4	-0,2	-0,2	-1,2	0,5
Liczba doświadczeń		1	1	2	1	2	2	2	2	1	1	1	2

Kol. 1: wzorzec: 2025, 2024 – średnia z badanych odmian; *CCA* – odmiana z katalogu *CCA*, niewpisana do Krajowego rejestru

Kol. 2: * – *Fusarium solani* f. sp. *pisi*, *Mycosphaerella pinodes*, *Phoma medicaginis* var. *pinodella*, *Rhizoctonia solani*, *Pythium* spp.

Kol. 3: ** – *Didymella pisi*, anamorfa *Ascochyta pisi*; *Didymella* sp., anamorfa *Peyronellaea pinodella* (syn. *Phoma pinodella*); *Mycosphaerella pinodes*, anamorfa *Peyronellaea pinodes* (syn. *Ascochyta pinodes*)

Tabela 4

GROCH SIEWNY (ozimy). Doświadczenia rozpoznawcze. Ważniejsze cechy rolniczo-użytkowe odmian (odchylenia od wzorca). Lata zbioru 2025, 2024

Lp.	Odmiany	Ocena pełni wschodów		Stan roślin przed zimą		Stan roślin po zimie		Stan ogólny roślin w fazie kwitnienia		Wysokość roślin			
		skala 9°										cm	
		2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024		
		1	2		3		4		5		6		
	Wzorzec	8,6	8,2	7,7	7,7	7,7	7,2	8,3	8,1	81	70		
1	Feroe	0,0	-0,2	0,1	-0,1	0,0	-0,2	0,1	-0,1	5	-1		
2	Casini <i>CCA</i>	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	-0,2	0,0	-0,1	-3	0		
3	Lapony <i>CCA</i>	-0,1	-0,2	0,0	0,1	0,0	0,3	-0,1	0,3	-3	1		
Liczba doświadczeń		6	5	6	4	6	4	6	5	5	5		

Kol. 1: wzorzec: 2025, 2024 – średnia z badanych odmian; *CCA* – odmiana z katalogu *CCA*, niewpisana do Krajowego rejestru

cd. tabeli 4

Lp.	Odmiany	Początek kwitnienia		Początek dojrzewania		Dojrzałość techniczna		Długość fazy kwitnienia		Równomierność dojrzewania			
		data; liczba dni										skala 9°	
		2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024
		1	7		8		9		10		11		
	Wzorzec	07.05	04.05	23.06	09.06	29.06	19.06	31	21	8,2	8,3		
1	Feroe	0	0	2	2	2	2	1	1	-0,3	-0,4		
2	Casini <i>CCA</i>	1	1	0	0	0	0	0	-1	0,1	0,1		
3	Lapony <i>CCA</i>	-2	-1	-2	-2	-1	-1	-1	-1	0,1	0,3		
Liczba doświadczeń		6	5	6	5	6	5	6	5	6	5		

Kol. 1: wzorzec: 2025, 2024 – średnia z badanych odmian; *CCA* – odmiana z katalogu CCA, niewpisana do Krajowego rejestru

cd. tabeli 4

Lp.	Odmiany	Wyleganie				Udział roślin zielonych przed zbiorem		Pęknięcie strąków		Masa 1000 nasion	
		w fazie końca kwitnienia		przed zbiorem		skala 9°		%		g	
		2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024
		1	12		13		14		15		16
	Wzorzec	7,3	8,3	5,2	5,6	2,0	2,8	6,7	5,0	212	206
1	Feroe	0,5	-0,7	0,8	0,3	1,0	0,7	0,3	1,0	-15	-5
2	Casini <i>CCA</i>	0,0	0,5	-0,2	0,0	0,2	0,7	0,0	0,0	7	7
3	Lapony <i>CCA</i>	-0,5	0,2	-0,6	-0,4	-1,2	-1,3	-0,2	-1,0	8	-2
Liczba doświadczeń		3	2	6	5	3	2	3	1	6	4

Kol. 1: wzorzec: 2025, 2024 – średnia z badanych odmian; *CCA* – odmiana z katalogu CCA, niewpisana do Krajowego rejestru

7.3. ŁUBIN WĄSKOLISTNY

autorka:
Justyna Niedziela

Tabela 1

ŁUBIN WĄSKOLISTNY. Odmiany z Krajowego rejestru i Wspólnotowego katalogu odmian roślin rolniczych (CCA). Rok zbioru 2025

Lp.	Odmiany	Kraj wyhodowania	Zachowujący/ jednostka zgłaszająca	Materiał siewny			
				zdolność kiełkowania		masa 1000 nasion	
				%		g	
				2025	2024	2025	2024
1	2	3	4		5		
wpisane do Krajowego rejestru – wzorcowe							
1	Agat	PL	HR Smolice	95	97	121	130
2	Bazalt	PL	HR Smolice	97	88	110	139
3	Bolero	PL	PHR Tulce	84	98	130	122
4	Nefryt	PL	PHR Tulce	95		107	
5	Pogo	PL	PHR Tulce	98	98	152	121
6	Regent ^{SK}	PL	HR Smolice	95	90	112	137
7	Roland	PL	HR Smolice	95	94	112	137
8	Salsa	PL	PHR Tulce	96	87	101	147
9	SM Cyrkon	PL	HR Smolice	92	95	106	120
10	SM Filemon	PL	HR Smolice	91	92	109	130
11	SM Kastor	PL	HR Smolice	94	90	105	120
12	SM Orion	PL	HR Smolice	95	95	130	150
13	SM Tales	PL	HR Smolice	95	87	109	123
14	Zorba	PL	PHR Tulce	89	89	119	119
z katalogu CCA – badana rozpoznawczo							
15	Primabella ^{SK}	DE	Nordic Seed Germany GmbH	89	93	140	137
	Bilans doświadczeń:		założone	8	8		
			wcześniej zakończone	1	2		
			przyjęte do syntezy	7	6		

Kol. 1: ^{SK} – odmiana samokończąca

Kol. 2: Kraj wyhodowania: DE – Niemcy, PL – Polska

Kol. 3: Hodowca – dotyczy odmian wpisanych do KR – wzorcowych; jednostka zgłaszająca – dotyczy odmian z katalogu CCA; PHR Tulce – Poznańska Hodowla Roślin sp. z o.o. Tulce, HR Smolice – "Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR"

Obsada nasion: odmiany niesamokończące – 100 szt./m², odmiany samokończące – 120 szt./m²

SDOO/ZDOO prowadzące doświadczenia w 2025 roku: Wyczechy, Wróćkowo, Marianowo, Kościelna Wieś, Kawęczyn (Radzików), Ciczibór Duży, Kochcice, Nowy Lubliniec

Doświadczenie wcześniej zakończone w 2025 roku: Wróćkowo

Tabela 2

ŁUBIN WĄSKOLIŚCNY. Doświadczenia rozpoznawcze. Plon nasion i białka ogólnego oraz cechy jakościowe nasion.
Lata zbioru: 2025, 2024, 2024-2025

Lp.	Odmiany	Plon nasion (dt z ha)						Plon białka ogólnego (kg z ha)			Zawartość w nasionach (% suchej masy)			
		odchylenia od wzorca			% wzorca			odchylenia od wzorca			białka ogólnego		alkaloidów	
		2025	2024	2024-2025	2025	2024	2024-2025	2025	2024	2024-2025	2025	2024	2025	2024
		2	2	3	4	4	5	6	6	7	8	8	9	9
	Wzorzec	18,4	20,5	19,5	18,4	20,5	19,5	474	516	495	29,9	29,3		
1	Agat	1,4	1,2	1,3	108	106	107	5	-48	-22	-1,9	-1,0	0,016	
2	Bazalt	-1,5	-0,6	-1,0	92	97	95	-27	17	-5	0,7	1,7	0,018	
3	Bolero	1,1	4,2	2,7	106	121	114	5	113	59	-1,4	0,3	0,026	
4	Nefryt	-0,7			96			-16			0,1		0,008	
5	Pogo	2,0	0,0	1,0	111	100	105	28	15	22	-1,4	0,0	0,009	
6	Regent ^{SK}	-0,8	0,4	-0,2	96	102	99	-13	-60	-37	0,4	-0,3	0,011	
7	Roland	3,4	2,2	2,8	118	111	114	80	-18	31	-0,4	-0,8	0,015	
8	Salsa	-0,8	-1,1	-1,0	95	94	95	-12	-2	-7	0,6	2,7	0,018	
9	SM Cyrkon	-0,2	0,7	0,3	99	103	101	4	1	3	0,4	-1,3	0,014	
10	SM Filemon	-1,1	-0,6	-0,9	94	97	96	-23	35	6	0,3	-0,4	0,010	
11	SM Kastor	-1,1	1,6	0,3	94	108	101	-35	-35	-35	-0,6	-0,3	0,014	
12	SM Orion	0,3	0,9	0,6	102	104	103	29	-5	12	1,2	-1,4	0,011	
13	SM Tales	-0,7	-1,1	-0,9	96	95	96	11	-22	-6	1,8	-0,4	0,010	
14	Zorba	-1,4	-1,8	-1,6	93	91	92	-35	-47	-41	0,0	1,6	0,015	
15	Primabella ^{SK} CCA	-2,6	-1,1	-1,9	86	95	91	-81	-61	-71	-1,0	-2,0	0,030	
	Liczba doświadczeń	7	6	13	7	6	13	7	6	13	3	3	3	

Kol. 1: wzorzec: 2025 – średnia z zarejestrowanych odmian; ^{SK} – odmiana samokończąca; CCA – odmiana z katalogu CCA, niewpisana do Krajowego rejestru

Tabela 3

**ŁUBIN WĄSKOLISTNY. Doświadczenia rozpoznawcze. Cechy rolniczo-użytkowe odmian (odchylenia od wzorca).
Lata zbioru: 2025, 2024**

Lp.	Odmiany	Ocena pełni wschodów		Stan ogólny roślin w fazie kwitnienia		Wysokość roślin		Okres od siewu do:						Długość fazy kwitnienia			
		skala 9°		skala 9°		cm		początku kwitnienia		początku dojrzewania		dojrzności technicznej					
		2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	Wzorzec	8,1	8,8	8,1	8,4	56	44	69	57	101	91	112	100	14	11		
1	Agat	0,3	0,1	0,0	0,1	1	0	1	1	0	1	0	1	-3	-2		
2	Bazalt	0,1	0,2	-0,1	0,1	4	6	2	2	1	0	0	1	0	-1		
3	Bolero	-0,1	0,0	0,2	0,2	4	2	1	1	1	1	1	1	0	1		
4	Nefyt	0,0		0,0		3		1		3		3		1			
5	Pogo	0,3	0,0	0,3	-0,1	2	-1	-1	-1	0	0	0	0	1	1		
6	Regent ^{SK}	0,3	0,2	0,0	0,2	-5	-2	-2	-1	-3	-1	-2	-1	2	1		
7	Roland	0,3	0,0	0,5	0,1	3	0	-2	-2	-1	-1	-1	-1	3	2		
8	Salsa	-0,3	-0,5	-0,2	-0,1	2	5	1	-1	1	1	1	1	0	2		
9	SM Cyrkon	-0,1	0,1	-0,4	0,1	-6	-1	-1	-1	-2	-1	-1	-1	1	-1		
10	SM Filemon	0,3	0,1	0,0	0,1	-3	1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1		
11	SM Kastor	-0,4	0,2	-0,3	-0,1	-1	1	0	0	1	1	1	1	-2	-2		
12	SM Orion	0,2	0,1	0,2	0,0	0	-2	-1	-1	-2	-1	-1	-1	-2	-1		
13	SM Tales	-0,1	0,1	-0,1	0,2	-2	-4	0	0	-1	-1	0	-1	0	-1		
14	Zorba	-0,7	-0,1	-0,1	-0,1	1	-1	0	0	0	-2	0	-1	0	-1		
15	Primabella ^{SK CCA}	0,4	0,2	0,4	0,2	6	5	0	1	-1	-2	-1	-1	3	3		
	Liczba doświadczeń	7	6	7	6	7	6	7	6	7	6	7	6	7	6		

cd. tabeli 3

Lp.	Odmiany	Wyleganie				Równomierność dojrzewania		Pęknięcie strąków		Masa 1000 nasion	
		w fazie końca kwitnienia		przed zbiorem		skala 9°				g	
		2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024
	1	9		10		11		12		13	
	Wzorzec	8,6	8,9	8,2	8,9	8,0	8,4	8,9	8,5	114	118
1	Agat	-0,9	0,0	-1,2	0,0	-0,2	-0,1	-0,2	0,4	12	8
2	Bazalt	0,4	0,0	0,3	0,0	0,1	-0,8	0,1	-0,1	1	-1
3	Bolero	-1,6	0,0	-1,3	0,0	-0,3	-0,1	0,1	0,1	15	22
4	Nefryt	0,4		0,2		-0,5		0,1		7	
5	Pogo	0,1	0,0	0,3	0,0	-0,3	0,0	0,1	0,5	5	4
6	Regent ^{sk}	0,4	0,1	0,0	0,1	0,5	0,2	0,1	0,5	-10	-8
7	Roland	0,4	0,1	0,8	0,1	0,5	0,4	-0,2	-0,7	-4	4
8	Salsa	-1,9	-0,4	-1,5	-0,4	-0,3	-0,2	-0,2	-0,3	-2	1
9	SM Cyrkon	0,4	0,0	0,7	0,0	0,5	0,4	0,1	-0,1	-16	-15
10	SM Filemon	0,4	0,0	0,7	0,0	0,1	0,3	0,1	-0,1	-6	-11
11	SM Kastor	0,4	0,1	0,2	0,1	-0,4	0,1	0,1	0,1	-6	-8
12	SM Orion	0,1	0,1	-0,2	0,1	0,1	0,0	0,1	-1,1	4	2
13	SM Tales	0,4	0,1	0,8	0,1	0,1	0,1	-0,2	-0,1	1	2
14	Zorba	0,4	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,4	-2	6
15	Primabella ^{sk CCA}	0,4	0,1	-0,9	0,1	0,4	0,2	-0,2	-0,1	-10	-9
Liczba doświadczeń		1	3	2	3	7	6	1	3	7	6

Kol. 1: wzorzec: 2025 – średnia z zarejestrowanych odmian; ^{sk} – odmiana samokończąca; CCA – odmiana z katalogu CCA, niewpisana do Krajowego rejestru;

Kol. 9: w 2024 roku wyleganie roślin w fazie końca kwitnienia nie wystąpiło

Tabela 4

ŁUBIN WĄSKOLISTNY. Doświadczenia rozpoznawcze. Porażenie roślin przez choroby (odchylenia od wzorca). Lata zbioru: 2025, 2024

Lp.	Odmiany	Fuzaryjne wędnięcie (<i>Fusarium oxysporum</i>)		Szara plamistość [opadzina] liści (<i>Pleospora herbarum</i>)		Brunatna plamistość liści (<i>Pleiocheta setosa</i>)		Antraknoza (<i>Colletotrichum lupini</i>) termin oceny		
		skala 9°								
		2025	2024	2025	2024	2025	2024	2024	2025	2024
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
	Wzorzec	5,0	7,9	6,1	7,5	7,4	5,7	8,1	8,0	8,5
1	Agat	-0,3	0,4	-0,3	0,5	0,1	0,6	0,4	0,6	-0,4
2	Bazalt	0,0	0,4	0,4	-0,5	0,3	-0,4	-0,2	0,7	-0,2
3	Bolero	1,5	0,1	1,0	0,5	-0,2	-0,4	0,3	0,0	-0,4
4	Nefryt	0,0		0,7		0,8			-0,4	
5	Pogo	-0,3	0,2	-0,3	-0,1	0,1	-0,1	-0,1	-0,4	-0,2
6	Regent ^{SK}	-0,1	-0,1	-1,0	0,2	0,1	0,3	0,3	-0,6	0,3
7	Roland	-0,5	0,1	-0,1	0,2	-0,9	-0,1	0,3	0,2	-0,4
8	Salsa	0,4	-0,1	0,2	-0,1	0,1	0,3	-0,1	0,3	-0,2
9	SM Cyrkon	-1,3	-0,6	-1,3	0,5	-0,9	-0,1	0,4	-0,3	0,3
10	SM Filemon	-0,3	0,1	-0,8	0,2	-0,9	-0,1	0,4	-0,5	0,3
11	SM Kastor	0,5	0,4	1,0	-0,1	0,6	0,3	-0,1	0,2	0,3
12	SM Orion	-0,3	-0,4	-0,3	-0,5	0,1	0,3	-0,2	0,3	0,1
13	SM Tales	-0,1	-0,1	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	-0,4	0,3
14	Zorba	0,9	-0,3	0,5	-0,5	0,1	-0,7	-0,2	0,3	0,3
15	Primabella ^{SK} CCA	2,0	0,1	-0,3	-0,1	-0,4	-0,4	-0,6	-1,2	-0,7
Liczba doświadczeń		2	2	2	1	2	1	2	3	2

Kol. 1: wzorzec: 2025 – średnia z zarejestrowanych odmian; ^{SK} – odmiana samokończąca; CCA – odmiana z katalogu CCA, niewpisana do Krajowego rejestru;

Kol. 5: choroba nie wystąpiła w roku 2025 w pierwszym terminie oceny; obserwacje przeprowadzono w fazie pełni kwitnienia roślin;

Kol. 6: obserwację przeprowadzono w fazie od początku dojrzewania strąków na pędzie głównym